

LIETUVOS LAIKINOJI VYRIAUSYBĖ

Lietuva, 1939-1940 m. tapusi Hitlerio ir Stalino sandėrių objektu, negalėjo išvengti okupacijos, nors ir būtų priešinusis ginklu, negalėjo sukliudyti okupacijos metu įvykdyti praktiškai ir įforminti Maskvoje valstybės aneksiją, pasauliui demonstruojant, jog tokia esanti Lietuvos žmonių valia. Priešinimasis ginklu būtų turėjęs didžiulę politinę reikšmę: Europa būtų aki-vaizdžiai stebėjusi okupaciją. Sovietams būtų buvę kur kas sunkiau propagandoje manipuluoti išvadavimu, fašistinio režimo nuvertimu, Lietuvos darbo žmonių valia, socialistinė revoliucija Lietuvoje ir pan. propagandinėmis klisėmis.

Kita vertus, tuo Lietuvai praktiškai beviltišku laiku neišvengta ir kitų politinių klaidų, kurios vėliau komplikavo politinį gyvenimą išeivijoje, apskritai netiesiogiai prisidėjo prie sovietinės propagandos mitų palaikymo pasaulyje.

Prezidentas A. Smetona teisingai suvokė, kokį vaidmenį okupantas jam skirtų kelias pirmąsias sovietinės okupacijos dienas. Ir protingai pasielgė paskutiniu momentu pasitraukdamas į užsienį. Latvijos ir Estijos prezidentų likimas vėliau parodė, koks buvo išmintingas A.Smetonos sprendimas. Vis tik A. Smetona padarė didelę politinę klaidą – neišsivedė su savimi į užsienį Lietuvos vyriausybės arba bent jau daugumos Ministrų Tarybos narių. Šitai pasauliui vėl gi būtų aiškiai parodyta, kad Lietuva okupuojama. Tai būtų buvę itin svarbu Lietuvos valstybingumui ir tolesnei jo bylai pasaulyje. Kaune paliktas premjeras “miegantis tautininkas” Antanas Merkys su dauguma vyriausybės narių sudarė galimybę okupantui manipuluoti premjeru, vyriausybe ir Lietuvos žmonių bei Europos akyse demonstruoti lyg ir valdžios keitimosi teisėtumą, kokį tai jos perimamumą. Nemažai Lietuvos žmonių buvo tiesiog apgauti ir prireikė kelių savaičių, kol žmonės susiorientavo. Kraštas buvo paliktas okupanto politinėms manipuliacijoms. Klaidą dar buvo galima bent iš dalies ištaisyti, emigracijoje suformavus vyriausybę, kai prezidentas atsidūrė Šveicarijoje, ir su egziline vyriausybe įsikurti

1941 m. birželio 23 d. lietuvių sukilimo pastatytos Lietuvos Laikinosios Vyriausybės posėdis. Posėdžiui pirmininkauja prof. Juozas Ambrazevičius, ejęs ministro pirmininko pareigas. Kairėje J. Matulionis, finansų ministras, J. Senkus, informacijos direktorius, B. Vitkus, žemės ūkio ministras, P. Vainauskas, valstybės kontrolės ir prekybos ministras, V. Žemkalnis - Landsbergis, komunalinio ūkio ministras, K. Vencius, sveikatos ministras, V. Grudzinskas, maisto tiekimo valdytojas; dešinėje: J. Šlepetys, vidaus reikalų ministras, St. Raštikis, apsaugos ministras, A. Damušis, pramonės ministras, J. Pajaujis, darbo ministras, A. Novickis, susisiekimo ministras, L. Prapuolenis, Aktyvistų Fronto įgaliotinis prie Vyriausybės, M. Mackevičius, teisingumo ministras.

BIRŽELIO 23-OJI – VALSTYBĖS ISTORIJS DIENA

Vienuolika Seimo narių pabrėžia, kad 1941-ųjų birželio 23-ioji yra įsimintina valstybės istorijos diena ir nėra jokio pagrindo šios dienos visuotinio sukilimo sieti su nacistiniu okupaciniu režimu ir jo nuskalstamais veiksmais, kaip tai buvo daroma antrosios sovietinės okupacijos laikotarpiu.

Pareiškimą pasirašę Seimo nariai **Algis Kazulėnas, Gintaras Songaila, Kazimieras Uoka, Rytas Kupčinskas, Evaldas Jurkevičius, Ari-**

mantas Dumčius, Liudvikas Sabutis, Saulius Pečeliūnas, Laimontas Dinius, Algis Kašėta, Artūras Zuokas tikisi, kad Seimas pritars birželio 23-iosios įtraukimui į atnaujintą atmintinų dienų sąrašą.

Pareiškime primena, kad tą dieną buvo sudaryta Laikinoji Vyriausybė, kurios vardu buvo paskelbtas „Nepriklausomybės atstatymo deklaravimas“, išreiškęs nepalaužiamą tautos ryžtą vėl turėti nepriklausomą Lietuvos valstybę.

„Pažymėtina, kad sukilimo poveikis Lietuvos visuomenei buvo itin reikšmingas, padėjo tautai suprasti, kad tik ji pati ir niekas kitas gali nuspręsti savo valstybės ateitį. Valstybingumo siekis tapo neišsenkančiu šaltiniu tolesnei rezistencijai, kuri per pusšimtį okupacijos metų išsaugojo tautos laisvės troškimą ir atvedė ją į nepriklausomybę 1990-aisiais”, - rašoma pareiškimе.

LGITIC

JAV PASIRENGUSI ŠIAURĖS KORĖJOS RAKETOS PALEIDIMUI

Prezidentas Barack Obama interviu, kuris parodytas birželio 22 d., patikino amerikiečius, kad Jungtinės Valstijos yra „visiškai pasirengusios“ galimam Šiaurės Korėjos raketos paleidimui JAV teritorijos link. Tuo tarpu Šiaurės Korėja, amerikiečiams sekant jos laivą, kuris, kaip įtariama, gabena draudžiamų ginklų krovinį, pasiskelbė „išdidžia branduoline valstybe“ ir pagrasino užpuolimo atveju smogti atgal.

„Ši administracija ir mūsų kariškiai yra visiškai pasirengę bet kokiems ... atvejams”, - CBS sakė B.Obama, kai jo buvo paklausta apie tikimybę,

realiai buvo vienintelė teisėta krašto atstovybė. Vyriausybė vadinosi laikinąja, pabrėžiant jos statusą, kad įgaliojimus jai suteikė ne tautos atstovų susirinkimas, o ją **iškėlė Tautos sukilimas**, - rašo Lietuvos istorijos laikraštis „Voruta” 2009 m. birželio 24 d. laidoje.

kad Šiaurės Korėja maždaug liepos 4-ąją, kai JAV švęs nepriklausomybės dieną, gali paleisti raketą Havajų link.

Paklaustas, ar tai reiškia, kad Vašingtonas „perspėja dėl karinio atsako”, B.Obama atsakė: „Ne. Tai tik (reiškia), kad esame pasirengę bet kokiems atvejams”. „Nenoriu spėlioti dėl hipotetiškų (dalykų), - sakė jis interviu, kurio ištraukos buvo paskelbtos iš anksto. - Tačiau tikrai noriu patikinti Amerikos žmones, kad (visos) „t” yra perbrauktos ir ant visų „i” sudėti taškai, kalbant apie tai, kas galėtų nutikti”.

„Tiesiog pasakyčiau, jog manau, kad esame geros pozicijose, jei reiktų ginti Amerikos teritoriją”, - sakė R.Gates. *LRT*

RASTA NAUJŲ ĮRODYMŲ

Išpuolio aukų ir nuken-tėjusiųjų advokatai gavo dokumentų, siejančių Saudo Arabijos valdžią su teroristais. Jie įrodo kad Saudo Arabijos karališkoji šeima gausiai finansavo „Al Qaeda“ ir kitas teroristines organizacijas.

Dalį slaptų JAV žvalgybos ir Iždo departamento dokumentų advokatai perdavė laikraščiui „The New York Times“.

Naujiena apie naujus dokumentus, siejančius Saudo Arabijos valdžią su teroristais, paskelbta prieš pat JAV Aukščiausiam teismui 7 tūkst. 630 rugsėjo 11 d. teroro išpuolių aukų ir jų artimųjų vardu pateikto ieškinio nagrinėjimą.

LRT

„DIRVOS” PRANEŠIMAS

„Dirvos” administracija praneša, kad „Dirvos” birželio 30 d., Nr.13 laida yra paskutinė prieš mūsų atostogas. „Dirvos” po atostogų pirma laida bus liepos 21 d., Nr.14. Visiems linkime malonių atostogų!

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Premjeras Andrius Kubilius pažymi, kad spaudoje pasirodžiusi informacija apie valdininkų skaičių yra netiksliai interpretuojama, o Vyriausybės sprendimai, mažinantys biurokratiją, yra nuosekliai vykdomi. Nuo metų pradžios iki 2010-ųjų sausio 1-osios valdininkų skaičius bus sumažintas 4,660. „Nuo metų pradžios jau yra sumažinta 814 valdininkų etatų, o pagal jau priimtą mūsų Vyriausybės nutarimą vykdomosios valdžios sektoriuje valdininkų skaičius nuo spalio 1-os dienos sumažės dar daugiau nei 3500 etatų“, - teigia premjeras.

Seime skubos tvarka priimtas pakoreguotas Užimtumo rėmimo įstatymas. Kai kuriems pakeitimams specialistai pritaria: pavyzdžiui, kad bus skiriama speciali parama darbo netekusiems, bet verslą pradedantiems žmonėms. Tačiau kritikuoja įteisintą tvarką, kad bedarbio pašalpa bus mokama tik pasibaigus darbdavio kompensacijos laikui. Naujos redakcijos įstatymas numato, kad bus remiami be darbo likę vyresni nei 50 metų, tačiau tik darbingo amžiaus šalies gyventojai, tad rėmimo nebegaus pensinio amžiaus sulaukusieji. Pasak Artūro Čemiausko, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos pirmininko, nerimą kelia tai, kad nesvarstoma ilginti bedarbio pašalpos mokėjimo laiką. Jo teigimu, pavyzdžiui, Danijoje bedarbio pašalpa gali būti mokama iki 4 metų, o pas mus mokama tik pusmetį. Už naująjį įstatymo variantą balsavo 96 parlamentarai, prieš - 1, susilaikė 15 Seimo narių. Jam dar turi pritarti prezidentas. Lietuvos darbo biržos duomenimis, šios savaitės pradžioje šalyje darbo ieškojo beveik 195,000 žmonių.

Trys bendrą bloką sudariusios opozicinės partijos į valdžią nesiveržia, pareiškė naujuoju opozicijos vadu tapęs Tvarkos ir teisingumo frakcijos Seime seniūnas Valentinas Mazuronis. Praėjusią savaitę Darbo partijos, Tvarkos ir teisingumo frakcijų bei Mišriajai grupei priklausančios valstiečių liaudininkų atstovai suformavo naują opozicinį bloką, jį sudaro 31 parlamentaras. Šis darinys įgijo teisę deleguoti opozicijos vadovu, nes vienija daugiau kaip pusę visų opozicijoje esančių parlamentarų. V. Mazuronis opozicijos vadovu bus iki šių metų pabaigos, paskui jį taikant rotaciją pakeis kitas Seimo mažumos atstovas.

Įstatymo leidėjai pasiūlė viliojančią alternatyvą - ne atimti iš sulaukytų neblaivių vairuotojų teisę vairuoti ar konfiskuoti jų transporto priemones, o montuoti į jų automobilius alkoholio kontrolės sistemas, kurios blokuoja automobilio variklį, jei užfiksuoja alkoholio kvapelį. Taigi, visi, turintys pinigų susimokėti už tokią privilegiją, galės išvengti realios atsakomybės. Daugelis tokių seimūnų siūlymą vadina nemoraliumi automobilių avarių aukų atžvilgiu. Kol kas Seimas galutinio žodžio netarė ir privilegijos neįteisino, bet vien tokio dalyko svarstymas rodo, jog Lietuvoje neįmanomi dalykai tampa įmanomais. Bendrovės „Altas“, montuojančios į automobilius įvairią įrangą, signalizacijas, navigacijos sistemas, direktorius Vilniuje Vytautas Grigaitis abejoja šių sistemų patikimumu, nes lietuviai - „tokia tauta, kuri sugeba apeiti ne tik alkoholio matuoklius, bet ir daug sudėtingesnius dalykus“.

Prieštariningai vertinamam verslininkui 40-mečiam Arūnui Pukeliui, pravarde Švinius, Tauragės rajono apylinkės teismas uždraudė bendrauti net su 28 asmenimis. Tarp jų yra ir miesto tarybos narių. Turėdami duomenų, jog A. Pukelis priklauso organizuotai grupei ir vykdo sunkius nusikaltimus, pareigūnai kreipėsi į teismą su prašymu jam pusmetį taikyti Organizuoto nusikalstamumo užkardymo įstatymą. Šiomis dienomis teismas priėmė 3 lapų nutartį, kurioje išvardyti net 28 asmenys, su kuriais Švinius negali susitikti ar kalbėtis telefonu. Pasak vieno Tauragės pareigūno, „pats sąrašas nėra išlaptintas, tačiau jis neviešinamas, kad visuomenė nesusidarytų klaidingos nuomonės, o teismo apribojimu politikai saugomi, kad jie neįsiveltų į iškalbaus Šviniaus pinkles, galima netgi taip pasakyti - į nusikalstamą veiklą“. Jeigu A. Pukelis pažeis nutartį, jam bus taikoma baudžiamoji atsakomybė.

Kauno apygardos teisme prokuroras turėjo galutinai suformuoti kaltinimus Gintarui Petrikui ir teismo paprašyti konkrečios bausmės, bet teismo posėdį teko ir vėl atidėti. Sumaištis kilo dėl Kauno apygardos prokuroro Zeno Leonavičiaus prašymo papildyti kaltinimą - kaltinamajame akte jis pakeitė du žodžius: „padengė pinigus“ virto į „padengė išsiskolinimą“, mat ankstesniame teismo posėdyje teisiamašis ir jo gynėjas Vytautas Sviderskis teigė nesuprantą, ką reiškia „padengė pinigus“. G. Petriko advokato teigimu, kaltinimas ir toliau lieka neaiškus, o įsigilinti į pakeistų žodžių prasmę reikia laiko. Tačiau dėl prokuroro patikslinimų kaltinimai iš esmės nesikeičia. Buvęs EBSW prezidentas G. Petrikas, kaip ir anksčiau, kaltinamas iššvaistęs daugiau nei 24 mln. litų „Kauno holdingo kompanijai“ patikėto svetimo turto. Paklaustas, kaip mano, kokią bausmę jam pasiūlys valstybės kaltintojas, G. Petrikas atsakė manęs, jog „pačią didžiausią - septynerius metus“. Daugiau nei trejus metus G. Petrikas jau praleido JAV kalėjime, keturius mėnesius buvo suimtas Lietuvoje.

LGITIC

Prancūzijos prez. Nicolas Sarkozy atvyksta į Versalio rūmus sakyti parlamentarams kalbos, kurią paskutinį kartą ten sakė Charles Louis Napoleon Bonaparte 1800 m. Prez. N. Sarkozy kalbėjo apie valstybės ateities planus, nedidinant mokesčių. Prancūzijoje 1815 m. įstatymu buvo uždrausta prezidentui lankytis Parlamente, kad nebūtų jo įtaigojami įstatymų leidėjai. Praeitais metais šis įstatymas pakeistas. AFP

„The Washington Post“:

RUSIJA VĖL DANGSTO ISTORINIUS FAKTUS

Rusijos vyriausybė dar uoliau mėgina savo šalies praeitį padaryti idealia, teigia „The Washington Post“ analitikė Masha Lipman, primindama apie skandalą, kilusį dėl mokslinio straipsnio, kuriame Hitlerio reikalavimai užleisti Lenkijos teritorijas vadinami **kukliais ir pagrįstais**. Šis straipsnis buvo paskelbtas oficialioje Rusijos gynybos ministerijos svetainėje ir pašalintas tik po to, kai buvo gautas oficialus Varšuvos protestas, aiškina autorė.

Straipsnio pavadinimas – „Išsigalvojimai ir falsifikacijos vertinant TSRS vaidmenį Antrojo pasaulinio karo išvakarėse ir jo pradžioje“ – nurodo vyriausybės komisijos, kurią gegužės mėn. subūrė D. Medvedevas, tikslą, teigia M. Lipman. Kai kurie komisijos nariai užsiminė, kad komisija

susitelks į karo laikų istorijos interpretacijas, paplitusias Rytų Europoje ir Baltijos šalyse.

Dabartinė Rusijos valdžia, skirtingai nei Sovietų Sąjungos komunistų partija, nesiekia visiškos ideologinės cenzūros, tačiau nori tautos sąmonėje sustiprinti tikėjamą Rusijos didybę ir jos vadų neklystamumą, pabrėžia M. Lipman. **Todėl vyriausybė sistemingai trukdo viešam totalitarizmo nusikaltimų aptarimui ir pabrėžia Sovietų Sąjungos pergalės prieš nacistinę Vokietiją svarbą.** Tai, pasak straipsnio autorės, yra „unikalus pozityvus prisiminimas, vienijantis daugumą Rusijos gyventojų“.

„Tačiau iš Rytų Europos ir Baltijos šalių tautų atminties neįmanoma ištrinti Sovietų Sąjungos kaip okupantės ir engėjos vaidmens“,

– rašo M. Lipman, pridurdama, jog šios šalys šią idėją eksploatuoja savo nacionalinio identiteto lipdymui, kartais ne visai teisėtai. Rusijos vyriausybė nebeturi galios įpiršti šioms šalims savo istorijos versijos, tačiau gali ją propaguoti Rusijoje, pasitelkusi žiniasklaidą ir vadovėlius. „Taip pat kyla įtarimų, jog Rusijos valdžia leidžia sau spręsti, kuri istorijos versija yra teisinga, o kuri falsifikuota“, – rašo autorė ir priduria, jog valdant V. Putinui buvo labai sunku patekti į archyvus.

M. Lipman nuomone, dėl tokių komisijos pastangų profesionalūs istorikai ir toliau bus nušalinti nuo plataus viešo šių temų aptarimo, be to, bus marginalizuotos tokios organizacijos kaip „Memorialas“ bei atsiras naujų absurdiškų hipotezių.

UKRAINA MĖGINS APKLAUSTI RUSIJOS MINISTRĄ PIRMININKĄ

Ukrainos generalinė prokuratūra nori apklausti Rusijos premjerą Vladimir Putin dėl Ukrainos prezidento Viktor Juščenko nuodijimo bylos.

V.Juščenko mėginta nuodudyti 2004 metais, kai jis dar buvo kandidatas į prezidentus. Manoma, kad tai įvyko per vakarienę, kurioje dalyvavo tuometis Ukrainos saugumo vadas Igoris Smeško ir jo pavaduotojas Vladimir Saciuk, pastarojo vasarnamyje. V.Juščenko organizme buvo aptikta dioksino pėdsakų, jo veidas liko sužalotas. Ukrainos prokuratūra ištyrė JAV bei Didžiojoje Britanijoje gaminamą dioksiną ir nustatė, kad tai ne ta pati medžiaga, kuria buvo apnuodytas V.Juščenko. Rusija taip ir nepateikė Ukrainai savo gaminamo dioksino pavyzdžio.

Rusijos dienraštis „Kommersant“ rašo, kad Ukrainos prokuratūros ypač svarbių bylų tyrėja Galina Klimovič, vadovaujanti šios bylos tyrimui, siekia generalinio prokuroro sankcijos apklausti V.Putin, kuris 2004 metais buvo Rusijos prezidentas.

Generalinio prokuroro pavaduotojas šią informaciją paneigė ir net pavadino nesąmone, o Rusijos premjero aparatas teigė jokių dokumentų dėl galimo V.Putin liudijimo šioje byloje negavęs. Pats V.Juščenko, ne kartą davęs parodymus kaip nukentėjusysis, yra sakęs, kad trys pagrindiniai su šiuo nusikaltimu susiję asmenys yra Rusijoje, be jų apklausos ar net rimtesnių sankcijų ištirti šią bylą bus sudėtinga.

Prašau nesikišti

Teheranas, birželio 25 d. Irano prezident as Mahmoud Ahmadinejad išpėjo Jungtinių Valstijų vadovą Barack Obama nesikišti į jo šalies vidaus reikalus.

Šį griežtą pareiškimą prezidentas paskelbė režimui toliau varžant opoziciją, nors dėl tokių veiksmų vis garsiau piktinasi tarptautinė bendrija.

Kiek anksčiau Irano aukščiausio rango dvasininkas disidentas išpėjo šalies vadovus, kad tolesnis opozicijos protestų, kurie kilo po ginčijamų rinkimų, sugrąžinusių M.Ahmadinejad į valdžią, slopinimas gali pakirsti šiitško režimo pamatus.

„Viliuosi, kad jūs (B. Obama) vengsite kištis į Irano reikalus“, - sakė M.Ahmadinejad, kurį citavo naujienų agentūra „Fars“.

LRT

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER**DIRVA**

TEL. (216) 531-8150

FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President**Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor**2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005**Gediminas Markevičius, maketavimas****DIRVA (UPS 157-580)**Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$1.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai gražinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

JAU 60 METŲ!

Kai Sovietų Sąjunga 1940 metų birželio 15 dieną okupavo Lietuvą, Amerikos lietuviai tuojuo ėmėsi būdų jai padėti. Tą pačią dieną redaktorius Leonardas Šimutis, buvęs Lietuvos Seimo narys, sukviėtė Čikagos lietuvių veikėjų pasitarimą, kas darytina tą tragišką mūsų tautai valandą.

Pasitarimo dalyviai sudarė komisiją paruošti protesto pranešimą JAV sekretoriui Cordell Hull, kad Amerika padarytų žygių agresoriui sudrausti ir pareikalautų pasitraukti iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos. Tai buvo padaryta dr. Stepono Biežio namuose. Raštas telegrama buvo išsiųstas Valstybės sekretoriui. Po to buvo sukvieistas masinis lietuvių susirinkimas birželio 21 dieną Dariaus ir Girėno legionierių posto salėje, kur buvo priimta griežta protesto rezoliucija prieš komunistų smurtą ir nutarimas organizuotai eiti į pagalbą Lietuvai.

To meto lietuviai, kaip ir dažnai, buvo susiskaldę, bet dėl Lietuvos laisvės pamiršo buvusių skirtumus ir visą savo veiklą nukreipė į Jungtinių Amerikos Valstijų politinius veiksmus, kad nebūtų pripažintas jos įjungimas į Sovietų Sąjungą.

Amerikos lietuviai labai nudžiugo, kai 1940 m. liepos 23 d. ėjęs JAV Valstybės sekretoriaus pareigas Sumner Welles Vyriausybės vardu paskelbė, kad JAV nepripažįsta Sovietų Sąjungos Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupacijos. Tokiu būdu prasidėjo Amerikos lietuvių veikla, sujungus visas savo jėgas į vieną organizaciją, kuri po daugelio pasitarimų buvo pavadinta Amerikos Lietuvių Taryba. Tais pačiais metais, rugpjūčio 10 d. į bendrą Lietuvai gelbėti darbą įsijungė tautininkai ir santariečiai. Išrinkta pirmoji valdyba: L. Šimutis – pirmininkas, P. Pivaronas – vicepirmininkas, K. Karpus – sekretorius, kun. J. Švagždis – išdininkas, valdybos nariai – J. Laučka ir M. Vaidyla. Valdyba išsirūpino ir pirmąją audienciją pas JAV prezidentą Franklin D. Roosevelt. Audiencijos metu 1940 m. spalio 15 d. prez. D. Roosevelt lietuvius priėmė labai draugiškai, kuriuos jam pristatė pirm. L. Šimutis ir pareiškė, kad Lietuvos nepriklausomybė tik laikinai prarasta.

Tačiau ta JAV lietuvių politinė veikla tuo nesiribojo. Teko padėti tūkstančiams lietuvių, kurie pasitraukė nuo komunistinio režimo ir rado prieglobstį pabėgėlių stovyklose Vokietijoje. Šiomet yra 60 metų, kai į JAV galėjo atvykti nuo okupanto pasitraukę mūsų tautiečiai. Kadangi Taryba yra Amerikos piliečių organizacija politiniams reikalams, tad ji negalėjo rūpintis šalpos reikalais padėti tautiečiams stovyklose. Pittsburghe įvykusiame lietuvių suvažiavime buvo nutarta steigti bendrą JAV lietuvių šalpos fondą ir pavedė ALT valdybai tą nutarimą įvykdyti. Susidarė daug kliūčių dėl fondo teisėtumo. Tuo reikalu daug padėjo adv. Antanas Olis. Tik 1944 m. kovo 25 d. buvo sutarta Čikagoje tą fondą pavadinti: „Bendras Amerikos Lietuvių Šalpos fondas” – BALF’as. Buvo išsirūpinta pašalpa 265 tūkstančių dolerių iš Amerikos Karo fondo ir BALF’o pirm. kun. dr. J. Končius tada jau galėjo per „National Catholic Welfare Conference” padėti atvežti pabėgėlius į Ameriką, kai buvo priimtas JAV Kongreso **Displaced Persons Act 774** 1948 m. birželio 18 d. įsileisti 205,00 tremtinių ir pabėgėlių.

Didžioji lietuvių antroji banga 1948 ir 1949 metais – prieš 60 metų suplaukė į JAV ir čia įsijungė į politinę, kultūrinę ir šalpos veiklą.

S. Tūbėnas**BIRŽELIO KETURIOLIKTAJAI,
KURI ATĖJO PO PENKIOLIKTOSIOS**

Šiaurės ledjūris – masinės lietuvių kapinės. Būtent jūra, Arkties vandenynas. Apie tai paliudijo ten buvusieji, mačiusieji ir laidojusieji.

Trofimovsko sala Lenos žiotyse. Pasakoja Ričardas Vaičekauskas. „Atėjęs Artemjevas su kitais dviem sargybiniais mus suskaičiavo ir padalijo į dvi grupes. Viena grupė turėjo dirbti ūkio darbus, t. y. aprūpinti malkomis, laužus kūrenti ir visą kitą atlikti. Antroji grupė turėjo sutemus vežti iš Trofimovsko lavonus ir laidoti juos paruoštose duobėse. Taip buvo suplanuota, bet išėjo kitaip.

Grupė kalinių, lydimas sargybos, išėjo į Trofimovską vežti lavonų. Mudu su Vaclovu Vaitulioniu (Lietuvos policininku iš Nedzingės) likome kūrenti laužus, kad lavonų vežėjai neklaidžiodami galėtų grįžti. Laisvi nuo pareigų kaliniai, sulindę į palapinę, snaudė sėdėdami ant grindų. Prie laužo stovėjo kibiras karšto vandens. Pagaliau grįžo vežėjai. **Rogelėse gulėjo mirusieji**, kuriais administracijai reikėjo skubiai atsikratyti. Grįžę ir pasišildę bei atsigėrę arbatos, kaliniai buvo vėl išvaryti antrą kartą vežti tą baisų krovinį. Anksti ryte, dar neprašvitus, grįžo vežėjai. Darbas baigtas! Poilsis! Greičiau į palapinę! Sutemus bus vėl tas pats, jeigu Artemjevas nesugalvos ko nors naujo. O naujo jis sugalvojo. Supratęs, kad išale iškirsti masiniam kapui duobę bus sunku, nutarė lavonus skandinti. Mudu su Vaclovu Vaitulioniu dviejų metrų storio lede iškirtome erdvią eketę. Tuo pat prisistatė Artemjevas ir atsivedęs du žaliūkus liepė į eketę mesti lavonus. Žaliūkai, pagriebę sušalusį lavoną, metė jį į eketę... [...]

Viskas buvo galutinai paruošta lavonų skandinimui. Brigada sutemus vežė sušalusius lavonus, o prašvitus

jau kiti kaliniai juos bruko po ledu. Darbas buvo gerai organizuotas. [...] Kiekvieną rytą rasdavome atvežtų naujų lavonų. Jų buvo nemažai. O mirties konvejeris buvo pajėgus per dieną sudoroti nors pusę Trofimovsko. Tik spėk vežti. O vežė rimtai. Lavonus vertė netoli eketės... [...] Lavonų buvo atvežta įvairių, net baltųjų lapių apgraužtų. Tai buvo ne tik suaugę vyrai ir moterys, bet net ir vaikai. Vaikų tautybę buvo galima nuspėti pagal rūbus, kiti buvo beveik be rūbų, sustingę įvairiausiomis pozomis. Krūvoje gulėjo mirusi mergaitė, gal kokių penkerių metų, rankyte prispaudusi prie krutinės skudurinę lėlytę. [...] Lavonus kišant po ledu, nelauktai iš krūvos išriedėjo moters galva su lino spalvos plaukais... Kartą vežėjai atvežė kelias rankas ir kojas...” (iš knygos *Lietuviai Arktyje. „Lapteviečiai”*, V., 2008, p. 92, 94, 96).

Ir Dalia Grinkevičiūtė iš ten pat. „Caras Nikolajus neišdrįso į tas vietas ištremti sukilusių prieš monarchiją ir monarchą dekabristų. Stalinas gi ledjūrio pakraščius laikė tinkamiausia vieta Pabaltijo moterims, vaikams ir išsekusiems suomiams.

Trofimovsko sala dabar vėl tuščia ir negyvenama. Laptevų jūros bangos audrų metu su didele jėga daužosi į krantą ir nuolat ardo jį.

Kai 1949 m. paskutinius tremtinius išvežė žvejoti į kitas vietas, bangos jau pradėjo griauti broliško kapo kraštą, ir jis ėmė irti. Nėra jokios abejonės, kad visus lavonus bangos seniai išplovė” (p. 32).

Tokio siužetinio filmo lietuviai nepastatė ir nepastatys dar šimtą metų. Nešiosimės širdyse, kurios netuščios. Bet pasukim vaizdą kitu kampu.

Prisimenu kadaise sovietinėje spaudoje neva liaudies balsą iš „paprastos rusės”

lūpų: kur žuvo bent vienas rusų vaikas (gal tarybinis kareivis), ten šventa mūsų žemė. Tąsyk rašyta apie Afganistaną. Paskutinis užsimotas, bet nepavykęs užkariavimas. Daug vaikinių sužalota, o vietinių niekas neskaičiavo. Tačiau einant šiuo mąstymu, gal kur nors tolimoje šiaurėje yra šventas lietuvių vandenynas?

Klimatas atšyla, ledai tirpsta, pakrančių tautos ima ginčytis dėl vandens ir dugno. Įsivaizduokim, Lietuva pareiškia apie savo teises į tas lietuvių kapines, Arkties vandenyną. Bepročiai lietuviai! – vienintelė numanoma reakcija. Bet ir vienintelis būdas priversti pasaulio didžiuosius perskaityti nemirtingą Dalios Grinkevičiūtės knygą. (Lapteviečiai yra ją išleidę angliškai, reiktų vokiškai). O kad yra tebeaiškinančių, jog Molotovo-Ribbentropo paktas arba nacių-sovietų sutartis grobti tautas buvusi naudingas, teisingas dalykas, tai ir ateitume visi pirmiausia prie proto ir sąžinės svarstyklių.

Vytautas Landsbergis
Bernardinai.lt

**PREZIDENTŲ
PASITARIMAS**

Tbilisis, birželio 23 d. (LRT).

Su darbo vizitu Gruzijoje viešintis Lietuvos vadovas telefonu kalbėjosi su JAV prezidentu Baracku Obama ir išsakė viltį, jog abi šalys toliau bendradarbiaus plėtodamos demokratijos sklaidą ir transatlantinę integraciją.

Prez. Valdas Adamkus su JAV vadovu kalbėjosi apie liepos 6 d. įvyksiantį B. Obamos vizitą Rusijoje ir aptarė situaciją Gruzijoje.

JAV vadovas pažymėjo, kad Lietuva yra svarbi Jungtinių Amerikos Valstijų partnerė regione ir padėkojo V. Adamkui už jo indėlį prisidedant prie dvišalių santykių plėtos.

1956 m. birželio 14 d. Lietuvių jaunimo delegacija, Valdo Adamkaus (vidury tamsiu kostiumu šalia viceprez. R. Nixon) vadovaujama ir ALT Vykdomojo komiteto ir M. Kižytes lydimas, įteikia viceprezidentui Richard Nixonui petiją, kuria reikalaujama daryti konkretesnių žygių nepriklausomos Lietuvos atkūrimui.

RAINIAI IR TEISMAI

Vytautas Landsbergis

1941 metų birželį bėgančios sovietų kariuomenės ir kolaborantų vykdytos civilių Lietuvos piliečių žudynės sukrėtė visuomenę. Tačiau tai nebuvo aktuali tema nei 1944-aisiais grįžusio sovietmečio, nei atkurtos nepriklausomos Lietuvos teisininkams.

Tiesa, Atgimimui auštant ir kylant Lietuvos Sąjūdžiui, bolševikų slopintas Rainių miškelio siaubas vėl tapo viešu dalyku ir teisingumo reikalavimu. Vėl inicijuota Rainių kankinių koplyčios statyba. 1941 metų vasaros tyrimai ir fotodokumentai, kaltinantys „Raudonąjį terorą“, nors atlikti prasidėjusios vokiečių okupacijos sąlygomis, dar sykį raiškiai iškilo į viešumą ir kartu su pabėgusių į Maskvą žudikų 1942-ųjų dokumentuotais parodymais paskatino arba privertė net sovietinę LSSR vadovybę imtis teisinių veiksmų.

Taip 1988 metų spalio mėnesį LSSR prokuroras **Liudvikas Sabutis** kreipėsi į aukščiausią sovietinės respublikos instanciją - Aukščiausiosios Tarybos (AT) prezidiumą, kad būtų sudaryta vyriausybinių komisija, ir pats nedelsdamas iškėlė baudžiamąją bylą dėl 1941 metų birželio 24-25 dienomis vykdytų Rainių žudynių. Siūlytą komisiją sudarė bendru nutarimu aukščiausioji LSSR administracija - LKP CK, AT prezidiumas ir Ministrų taryba. Komisijos protokolų, regis, išliko tik vienas (1989 10 18), taip pat kai kurie liudininkų parodymai. (Šią ir kitą toliau aptariamą medžiagą žr. knygoje **„Pamirštas SSRS karo nusikaltimas. Rainiai 1941 06 24-25“**. Vilnius, 2006). Vertingas yra komisijos nario teisininko Jono Prapiesčio pranešimas per LSSR AT posėdį 1989 metų lapkričio 4 dieną. Jame deputatai informuojami, kad patys liepos mėnesį priėmę

nutarimą parengti įstatymo „Dėl atsakomybės už nusikaltimus Lietuvos liaudžiai“ projektą: jis ir esąs parengtas jau rugpjūčio mėnesį, bet ligi šiol (lapkričio!) kažkas vis nesiryžtas jo pateikti draugams deputatams, o be įstatymo - kaip be rankų. Net komisija iš esmės tesanti visuomeninė, be įgaliojimų, o jos kaupiama medžiaga kaip ir bevertė (!), neturinti įrodomosios galios.

J.Prapiestis dar pranešė, kad komisijos nariai gauna grasinamų laiškų, kurių autoriai - „pokario didvyriai, dar pajėgūs pakartoti savo žygius“. Kita vertus, įstatymo projekte nesiūloma mirties bausmė, „nebus ir grandiozinių procesų“. Mat „ir Respublikai tai nereikalinga, ir žmonės to nereikalauja...“ Kieno čia išvada, neaišku.

Palikime dabar, kas būtų gerą pusmetį ligi 1990 metų kovo 11-osios vilkino įstatymo projektą. Sovietinei AT vadovavo Vytautas Astrauskas, Algirdas Brazauskas, o vietinė KGB nusikaltėlių organizacija negalėjo nedaryti jiems įtakos. Suinteresuota, kad bylos nebūtų, juk ir įtariamąjį Nachmaną Dušanskį skubiai išsiuntė į Izraelį. Bet po Kovo vienuoliktosios...

Tas pats J.Prapiestis tapo Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo deputatu ir jo Teisinės sistemos komisijos pirmininku. Darbų gausa nustelbė ir ištrynė iš jo atminties jau parengtą įstatymą „Dėl atsakomybės už nusikaltimus Lietuvos liaudžiai“, kuris būtų

padėjęs naujam generaliniam prokurorui Artūriui Paulauskui patraukti atsakomybėn tikrą, žinomą Rainių budelį, KGB pulkininką ir „LTSR nusipelnusį teisininką“ Petrą Raslaną. **Nepriklausomos Lietuvos teisėsauga šiuo atveju sustartinai delsė**, nesinaudojo nė toliau galiojančiu (tiek, kiek neprieštaravo Laikinajam pagrindiniam įstatymui) sovietiniu Baudžiamuoju kodeksu. Ten esančiame „Karo nusikaltimų“ poskyryje buvo kaip tik pritaikytinas straipsnis apie kariškių smurtą prieš civilius karo veiksmų zonoje. Tačiau, regis, apsispręsta laukti - gal kokių Sausio įvykių (sėkmės atveju P.Raslanas būtų praveręs kartu su pokario didvyriais), gal pamažėle rengiamo, J.Prapiesčiui vadovaujant, naujo įstatymo dėl atsakomybės už Lietuvos gyventojų genocidą. Šis priimtas 1992 metų balandžio 9 dieną, ir Generalinė prokuratūra netrukus nustebusi konstatuoja, kad P.Raslano (kuriam netaikyti jokie užkardymai) ir pėdos Lietuvoje jau ataušusios. Žinia, praėjo pusantrų metų nepriklausomos ir tartum neapsižiūrėjusios Lietuvos. Priglaudė motina Rusija ir glaudžia ligi šiol. **Po ilgo tampymosi Lietuvos teismas jį vis dėlto teisė už akių ir skyrė kalėjimą iki gyvos galvos.** Bausmė neatliekama nei Lietuvoje, nei Rusijoje.

Bet P.Raslanas - tai tik vieno žmogžudžio sadisto ir jo teismo istorija. Užtat pavyzdys ir skaidri šviesa visai nelaisvos Lietuvos teismų istorijai, kokia ji, ta istorija, buvo, deja, neskaidri. Ir tęsiasi. Kol neišsiaiškinom su šaknimis, toliau kirmija teisingumo uogos. Ne veltui **P.Raslano byla** netapo Rainių byla, o Rainių žudynių byla netapo SSRS karo nusikaltimų byla, apie kurią pasaulis žinotų nors iš dalies tiek, kiek apie Katynę. Galbūt ne veltui apie Rainių bylą, susiaurintą iki vieno žmogžudžio bylos, visą laiką sukosi, ją tyrimo-netyrimo stadijoje savotiškai vedė asmenys, susiję su KGB. Vieni kitus tam reikalui paskirdavo ir niekad netaikė karo nusikaltimo kvalifikacijos. (Pažymėtina, kaip ir Sausio 13-osios ar Medininkų žudynių bylose). To būtų labai nenorėjęs Kremlius, ligi šiol buikai neigiantis atsakomybę be senaties už Katynėje 1940 metų pavasarį sušaudytus Lenkijos karo belaisvius. Mat Sovietų Sąjunga „tuo metu dar nekariavo“... **Tad gal ir Lietuvos teisėsauga tebesidairo, ką rodo Kremliaus kurantai?** Jokių karo nusikaltimų!

Kada nors vis dėlto ateis laikas, kai istorikai ištirs tokių bylų eigą ir galimą politinį

Tik maža dalelė iš 73 lietuvių nukankintų Rainių miškelyje prie Telšių.

RAINIUOSE SOVIETŲ VYKDYTOS ŽUDYNĖS

Rainių žudynės 1941 VI 24-25. Prasidėjus vokiečių-rusų karui, vokiečiai Telšius užėmė tik 1941 VI 26. Pačiame mieste ir apylinkėse buvo daug rusų kariuomenės, todėl iš Telšių kalėjimo nebuvo įmanoma išlaisvinti liet. politinių kalinių. VI 24 rytą prie kalėjimo pastatyta rusų kareivių sargyba ir sudarytas politinių kalinių sąrašas. Tą pačią dieną Rainių miškelyje iškastos 4 duobės, VI 24-25 naktį kaliniai sunkvežimiais išgabenti į Rainių miškelį ir čia žiauriausiu būdu nukankinti. Kad nebūtų girdimas jų šauksmas, burnos buvo užkemšamos raiščiais ar virvėmis. Rusams pasitraukus ir patikrinus kalėjimo raštinę, rastas 73 asmenų sąrašas. Vėliau vienoje kameroje aptiktas dubenėlis, kuriame buvo išraižyti jautrūs ten buvusių 13 kalinių žodžiai ir jų pavardės. Dubenėlyje įrašyta VI 24 data. Kankinių lavonai, sumesti į 4 duobes, atkasti VI 28. Sudaryta teismo gydytojų komisija apžiūrėjo lavonus ir surašė oficialų protokolą. Daugumos kūnai buvo taip sužaloti, kad jų niekas negalėjo atpažinti: **iš 73 nukankintųjų tik 27 buvo atpažinti** iš drabužių ar kitokių žymių. Kaip matyti iš protokolo, kaliniams buvo lupama

manipuliavimą. Ar kokiems dalykams niekad nedarė įtakos generalinio prokuroro tėvelis? O 1994-1997 metų laikotarpis apskritai buvo patogus. Iš peržiūrimo, demokratinės Lietuvos sąlygoms pritaikomo buvusio sovietinio Baudžiamojo kodekso karo nusikaltimai tuomet apskritai išnyko. Kodėl? - niekas neaiškino, ir LDDP daugumos Seimas balsuodamas nė nemirktelėjo. Opozicija taip pat neapsižiūrėjo, nelygino to, kas teikiama, su tuo, ko nebėra. Atrodė, nereikia įtarti LDDP valdžios vien blogais darbais. Juk 1994 metais Baudžiamojo kodekso redakciją rengė patyretę teisininkai, prižiūrėjo pats teisingumo ministras J.Prapiestis. Ką gi, pasitikėta be reikalo, klaidą teko taisyti 1997-1998 metais. Nuo tada turime kodekse ir karo nusikaltimus. Kad tik kas nors tuos straipsnius taikytų.

oda, traiškomi lyties organai, triuškinami kaulai ir galva, išlupamos akys, bado mi padai, ištaškomi smegenys, nulupamos ausys, nuplaunamas liežuvis, ištraukiami viduriai, plaučiai, durtuvu išmaišoma gerklė ir t.t. Daugumas nukankintųjų tebeturėjo savaip pažabotas burnas.

Lietuvių visuomenės rūpesčiu kankiniai palaidoti Telšių kapinių angoj, bendroje duobėje. Kiekvienam kankiniui padarytas atskiras karstas ir tie karstai buvo vežami kiekvienas atskirame vežime su vainikais, gėlėmis. Karstai VII 1 atvežti į Telšių katedros šventorių, kur atvirame ore buvo gedulingos pamaldos, o po to gedulo eisena į kat. kapines. Pamaldų ir laidojimo apeigų metu vyravo nepaprastas susijaudinimas, jog pamokslininkas prie duobės turėjo daug kartų nutraukti pamokslą. Netrukus sudarytas komitetas, kuris rūpinosi kankinių paminklo pastatymu. Nusistatyta kapų kalvoje pastatyti koplyčią ir ten perkelti palaikus. Koplyčiai statyti paskelbtas konkursas, kuriame dalyvavo eilė architektų. Išrinkus koplyčios projektą, pradėti statybos darbai, bet karas sutrukdė koplyčios statybą. Rainių miškelyje, kankinimo vietoje, pastatyta lenta su užrašu, bet antrą kartą sovietams okupavus Lietuvą, ji nuimta.

1941-1944 Telšiuose ėjusio savaitraščio „Žemaičių žemės“ redakcijos rūpesčiu surinkta visa tuos kankinius liečianti dokumentinė medžiaga — liudininkų parodymai, gydytojų protokolai, fotografijos ir kt. Visa ta medžiaga išleista atskira knygele gana dideliu tiražu. Ta knygelė pateko ir į užsienį. Pokario metais prieškomunistinės Italijos partijos naudojo knygelės dokumentinę-fotografinę medžiagą rinkiminėje kovoj prieš komunistus. VLIK'as išleido tą knygelę ir prancūzų kalba. JAV knygelės medžiaga kiek perredaguota išsp. 1949 vardu Telšių kankiniai, išleista Lietuvių žinių, Pitsburge, PA. Rainių tragedijos iliustracinė medžiaga buvo plačiai naudojama raudonojo teroro parodoje Lietuvoje, Vokietijoje ir Amerikoje.

K.Mek.

Rainių kankiniai, atrasti vienoje iš keturių duobių, nebeatpažįstamai sužaloti jų kūnai 1941 m. birželio 24 d.

RUSIJA NEPRITARIA LIETUVOS REZOLIUCIJAI DĖL MOLOTOVO–RIBBENTROPO PAKTO

Virginijus Savukynas

Lietuva siekia, kad birželio pabaigoje Vilniuje įvyksiančioje ESBO sesijoje būtų įvertintas Molotovo–Ribbentropo paktas. Tačiau Rusija deda visas pastangas, kad šis paktas nebūtų net paminėtas oficialiuose dokumentuose, sako šios rezoliucijos autorė Vilija Aleknaite-Abramikienė.

Ar tikrai ESBO bus svarstoma rezoliucija dėl Molotovo–Ribbentropo pakto?

Jei trumpai – tikrai bus svarstoma Lietuvos Seimo delegacijos ESBO Parlamentinėje Asamblėjoje iniciatyva. Dar galėčiau pridurti – Seimo Užsienio reikalų komiteto pavedimu.

Lyginant su mūsų pirminių siūlymu, kuriam, vadovaudamiesi Asamblėjos Statuto reikalavimais, laiku surinkome net daugiau nei reikiamą skaičių jį remiančių parlamentarų parašų, kompromisinio dokumento pavadinimas yra pakeistas suderėtu abstraktesniu.

O turinyje atsispindi dviejų autorių – Slovėnijos delegacijos vadovo R. Battelli ir mano Tarptautiniam sekretariatui Kopenhagoje pateiktų rezoliucijų tekstai bei idėjos, t. y. buvo sujungti į vieną mūsų dokumentas dėl Molotovo–Ribbentropo pakto 70-ųjų metinių ir R. Battelli siūlymas paminėti Berlyno sienos griuvimo dvidešimtmetį.

Galiu pasakyti, jog R. Battelli išryškinti prioritetai labiau atspindi senųjų Vakarų Europos valstybių ES narių mąstyseną, kai tuo metu mūsų – viso naujųjų ES narių bloko gyvąją istorinę atmintį.

Kodėl ši rezoliucija buvo sujungta su slovėno R. Battelli pasiūlymu dėl žmogaus teisių gynimo?

Tam yra ir formalių, ir politinių priežasčių. Pagal jau minėtą Asamblėjos Statutą, Tarptautinis sekretoriatas, gavęs du ar daugiau projektų ta pačia tema, turi teisę ir pareigą siūlyti autoriams tartis dėl kompromisinio teksto. Taip ir buvo padaryta, preziumuojant, kad abiejuose projektuose minimos sukaktys atspindi tą pačią totalitarinių režimų palikimo temą.

Po įtemptų derybų mes su R. Battelli parengėme bendrą tekstą, kuriuo Lietuvos pusė yra patenkinta. Problemų dėl šio dokumento, kiek žinau, turi kai kurių į Rytus ir galbūt į Vakarus nuo Lietuvos nutolusių šalių parlamentariai. Mes – ne.

Kita ir esminė priežastis, dėl koėjome į kompromisą, glūdi pačioje ESBO geopolitinėje erdvėje, apimančioje 56 valstybes „nuo Vankuverio iki Vladivostoko“. Ši organizacija, kuriai esame dėkingi už paramą reikalaujant išvesti sovietų okupacinę kariuomenę iš Baltijos valstybių, mūsų

dienomis, pasikeitus Rusijos vadovybės politinei elgsenai, išgyvena prieštaravimų ir sunkumų laikotarpį. Net nedideliu politiniam žingsniui reikia didžiulių diplomatinų pastangų.

Tokiomis aplinkybėmis geras ir istorinei tiesai nenusižengiantis kompromisas gali duoti geresnį efektą negu vienašališka laikysena. Paprasčiausiai yra daugiau galimybių sulaukti paramos ir laimėti balsavimus tiek komitete, tiek ir Asamblėjos plenarinėje sesijoje.

Ar nebus taip, kad bus išplauta esmė, nebeliks Molotovo–Ribbentropo pakto paminėjimo?

Iš tiesų, garantijų dėl Asamblėjos politinių rezultatų nėra ir negali būti. Tai rodo visų pirma Parlamentinės Asamblėjos prezidento, portugalų socialisto Joao Soareso skeptiškas požiūris bei pastangos **nesujaudinti Rusijos**. Dar balandžio mėnesį Lisabonoje vykusiame Biuro posėdyje oficialiai kreipiausi į patį Prezidentą bei kitus Biuro narius, prašydamas pasikeisti nuomonėmis dėl būsimojoje Vilniaus sesijoje neišvengiamai iškilsiančios Molotovo–Ribbentropo pakto sukakties temos.

Gaila, kad Prezidentas neleido kilti diskusijai, pats vienasmeniškai išsakydamas savo nepritarimą. Tačiau šalia manęs sėdėjęs R. Battelli buvo pirmasis, „į ausį“ išsakęs savo ketinimą prisidėti prie mano išsakytos problemos sprendimo ir prasitarė jau pradėjęs rašyti būsimosios rezoliucijos tekstą.

Tokius sąjungininkus būtų labai neprotinga prarasti. Grįžtant prie Vilniaus sesijos, reikia pasakyti, jog tai bus sunkus darbas, siekiant politinės paramos, priešinantis galimoms pataisoms ir apskritai ginant Lietuvos poziciją. Tikiuosi, jog bent jau panašaus likimo tautų atstovai mus palaikys.

Ar neatrodo, kad Rusija deda visas pastangas, kad šis paktas nebūtų paminėtas?

Tokių požymių esama.

Ar neverta Rusijai priminti, kad dar Sovietų Sąjungos Aukščiausioji taryba yra pasmerkusi šį paktą?

Šį reikšmingą istorinį faktą laikau vienu iš būsimosios diskusijos argumentų. A. Jakovlevo komisijos išvados ir jų patvirtinimas buvusios TSRS AT suvažiavime 1989

metų gruodžio 24 dieną buvo itin svarbus žingsnis į tiesą ir būsimą susitaikymą.

Jei Rusija būtųėjusi šiuo keliu, ne tik padėtis ESBO erdvėje, bet ir visoje Europoje šiandien atrodytų kitaip. Bent jau pasitikėjimo ir saugumo joje turėtume daugiau.

Kokia amerikiečių laikysena? Ar jie tylomis neremia Rusijos, siekdami gerų santykių su šia valstybe?

JAV parlamentariai po mūsų rezoliucijos projekto pavadinimu „Dėl Molotovo–Ribbentropo pakto 70-ųjų metinių“ nepasirašė. Tačiau aš tikiuosi, jog balsuojant dėl kompromisinio siūlymo „Padalintosios Europos suvienijimas [...]“ amerikiečiai mus parems.

Taip pat rengiama rezoliucija dėl energetinio saugumo. Kokie pagrindiniai jos teiginiai?

Lietuvos delegacijos rezoliucija dėl energetinio saugumo kokybiškai parengta ir pateikta, ji taip pat susilaukė didesnio nei reikalaujama Asamblėjos statuto palaikymo. Pagrindinė jos idėja yra ta, kad norint išvengti tiekimo krizių ir užtikrinti visų valstybių energetinį saugumą, būtina siekti interesų balanso tarp šalių – energijos tiekėjų, tranzito šalių ir šalių vartotojų.

Mes pabrėžiame jau ne kartą minėtą poreikį diversifikuoti tiekimo šaltinius bei tranzito kelius, būtinybę grįžti energetinį dialogą, remiantis Energetikos chartijoje suformuluotais skaidrumo, abipusiškumo, tarpusavio pasitikėjimo, nediskriminavimo ir prieinamumo principais, iškeliamo naujų technologijų diegimo ir tarptautinės dujų rinkos sukūrimo svarbą.

Tik skaidri konkurencija gali užtikrinti energetikos šaltinių prieinamumą bei tiekimo patikimumą visiems rinkos dalyviams. Kaip itin svarbų Lietuvai ir visam Baltijos regionui išskirčiau 10-ąją Rezoliucijos projekto punktą, kuris pabrėžia, jog visi nauji infrastruktūriniai projektai turi atitikti gamtos saugos konvencijų, pirmiausia – vadinamosios Espoo reikalavimus.

Besidomintys energetikos problemomis piliečiai žino, jog šių reikalavimų neatitinka vadinamasis „Nord-Stream“ arba Šiaurės dujotiekio tarp Rusijos ir Vokietijos projektas, kuris, nepaisant viešosios

PRIMINTAS NETESĖTAS PAŽADAS

Birželio 14 d. vidudienį buvo pagerbtos sovietų genocido aukos prie paminklų politiniams kaliniams ir tremtiniais sostinės Aukų gatvėje. Kalbėjo Seimo pirmininkas Artūras Valinskas, prezidentas Valdas Adamkus, Seimo narė Auksutė Ramanauskaitė-Skokauskienė, LGGRT Centro vadovė Birutė Burauskaitė, monsinjoras Alfonsas Svarinskas, dainavo Vilniaus politinių kalinių ir tremtinių choras „Laisvė“. Paskelbtoje reprezentacine sostinės Lukiškių aikštėje tuo metu buvo ramu, tik šios aikštės kamputyje žuvusiųjų atminimą liudijo granito plokštė su neištesėtu pažadu: „Šioje aikštėje bus įamžintas Nežinomojo Partizano ir kovotojo dėl Lietuvos Laisvės atminimas. 1995 m. gegužės 20 d.“ Kadangi per atgautos nepriklausomybės dvidešimtmetį Lukiškių

aikštėje žadėtas paminklas nebuvo pastatytas, laisvės kovotojai ryžosi dar kartą valstybės vadovams savaip pažadą priminti.

Besibaigiant renginiui Aukų gatvėje, Lukiškių aikštės laisvoje erdvėje ties Aukų gatve, greta Gedimino prospekto rinkosi piliečiai nešini akmenimis bei skiedinių būsimam paminklo pamatui. Radosi „pamatas“, radosi ir granito plokštė su įrašu „Žuvusiems už Tėvynę“. Uždegtos žvakės, padėtos gėlės.

Ko valdžios nepajėgė per 20 metų, laisvės kovotojai atliko per valandą.

Tebūna nors taip sostinėje įamžintas laisvės kovotojų atminimas, teateina čia žuvusiųjų artimieji, su Tyla, Atmintimi, Malda, Giesme ar Daina Lietuvos patriotai, teapsilanko užsienio turistai, valstybių vadovai.

Algimantas Zolubas

nuomonės Europos šalyse, yra atkakliai „stumiamas“. Akivaizdu, jog ir dėl šios rezoliucijos formuluočių teks ne juokais kautis.

Ką ji duos Lietuvai?

Į klausimą, ką tokie dokumentai duos Lietuvai, galiu atsakyti, jog duos tą patį, ką ir analogiški nacionalinių parlamentų priimami politiniai dokumentai. Bet yra vienas esminis skirtumas: galimybė išreikšti Lietuvos strateginius interesus plačioje ir nevienalytėje ESBO erdvėje.

Kaip jūs matuotumėte ESBO asamblėjos Vilniuje sėkmę?

Asmeniškai aš sėkmę visų pirma matuočiau apgintų ir „nenudrenuotų“ formuluočių skaičiumi, nes jau teko asmeniškai pajusti pirmąsias įtam-

pas. Tačiau Lietuvai rūpinčios problemos nesutelpa vien tekstuose. Laukia nelengva diskusija dėl taip vadinamos Medvedevo „naujosios saugumo architektūros“, debatai dėl Rusijos įsipareigojimų nevykdymo, padėties užsitęsusių konfliktų zonose.

Nežinau, koks bus oras Vilniuje liepos pradžioje, bet tikrai žinau, kad sesijoje bus karšta. Tikiuosi, jog parengiamieji organizaciniai darbai, kurie jau seniai ir intensyviai vyksta Seime, duos gerą rezultatą, o lietuvių logistiniai gebėjimai paliks gerą įspūdį svečiams.

Tai bus didžiausias Lietuvos istorijoje parlamentinis renginys. Jau vien tai yra ne maža Lietuvos sėkmė.

LRT

LITUANISTIKOS KATEDROS FAKTAI

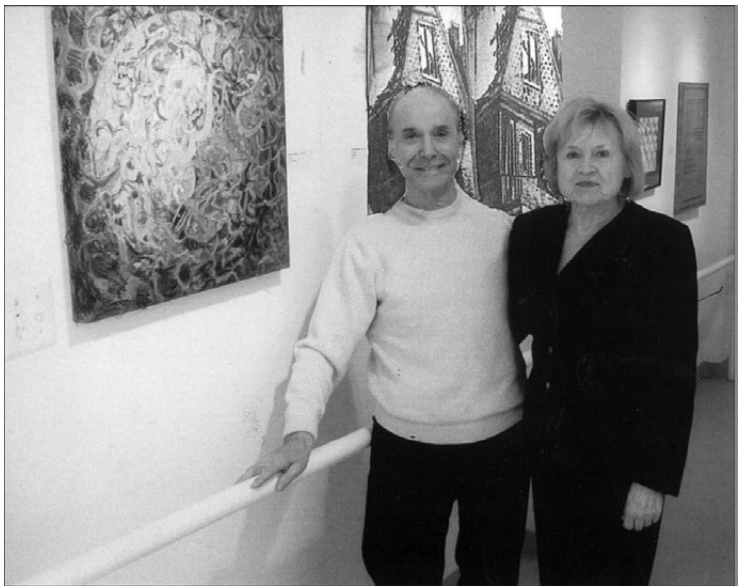
Vytautas Kamantas, buvęs PLB Fondo pirmininkas, pastebėjęs, kad diskusijose, žiniose ar straipsniuose dėl PLB Lituanistikos katedros Iliojaus universitete Čikagoje (The Endowed Chair of Lithuanian Studies at the University of Illinois in Chicago) ne visada yra naudojami teisingi faktai, **atsiuntė šį pareiškimą-patikslinimą.**

Prieš maždaug 30 metų lietuvių suaukoti pinigai (600,000 dol.) buvo padovanoti universitetui kaip negražinama dovana, kad būtų įsteigta amžina Lituanistikos katedra. Tas reiškia, kad dovanotų pinigų negalima atsiimti, o Lituanistikos katedra gyvuos tol, kol veiks Illinois universitetas. Pradžioje, bendromis lietuvių ir universiteto pastangomis buvo siekta ta suma (Endowment) padidinti iki 750,000 dol. Visus pinigus gavo ir juos pelningai investuoja Universiteto fondas (University of Illinois Foundation). Investuotos dovanos (Endowment) uždėbis (procentai) perduodamas universiteto vadovybei ir apmoka tik Lituanistikos katedros profesoriaus algą per universiteto vadovybę ir jos biudžetą. Praėjusių metų (2008 m. birželio 30 d.) tos lietuvių dovanos (Endowment) suma buvo 1,601,850 dol. ir jos metinis uždėbis buvo 70,062 dol. Šiais metais ta suma bus sumažėjusi keliais šimtais tūkstančių dolerių dėl finansų krizės. Po kelių mėnesių bus pranešta apie šių metų duomenis. Katedros ir jos vedėjo profesoriaus (Chair) ateitis yra garantuota, ji nėra uždėbama, tik šiuo metu neturi savo vedėjo (Chair), į pensiją išėjus vedėjai dr. Violetai

Kelertienei. Prof. dr. Giedrius Subačius yra Iliojaus universiteto profesorius (tenured professor), talkinęs Katedros vedėjai, ir sėkmingai vedantis universiteto finansuojamas bakalauro, magistro ir doktorato programas.

Lituanistikos katedros dovanos (Endowment) uždėbis neapmoka nei „Graduate programs“, nei „Undergraduate - Bachelor“ programos. Tos programos iki šiol buvo apmokamos iš Universiteto lėšų arba biudžeto. Jų uždėbimas pagal universiteto vadovybės sprendimą nereiškia, kad Lituanistikos katedra yra uždėbama ar nustoja veikusi. Dažnai yra maišoma Lituanistikos katedra (išlaikoma suaukotų pinigų - Endowment - dėka) ir atskiros bakalauro, magistro ir daktaro programos, išlaikomos paties universiteto lėšomis. Tai du skirtingi dalykai. Visokiais budais siekiama, kad universitetas tas programas vėl sugrąžintų, dekanas pakeistų savo sprendimus, ir būtų surasta reikalingų lėšų aukščiau minėtomis trimis programoms.

Prie šio laiško patikslinimo pridėjo originalaus susitarimo su Illinois universitetu ir fondu tris dokumentus *.pdf formate. Tuometinės PLB Valdybos pavedimu ir prašymu Lituanistikos katedros steigimo dokumentus (Gift Agreement) pasirase Pasaulio lietuvių bendruomenės fondas, nors Katedrai universitetą parinko, visas derybas vedė ir dokumentų kalbą derino PLB Valdyba. PLB Valdyba prašė, kad PLB Fondas surinktų reikalingą sumą Katedros įsteigimui. Vėliau PLB Fondas sutelkė tuos 600,000 dol. iš pasaulio lietuvių bei jų organizacijų ir juos padovanojo universiteto fondui.

Michigan Fine Arts parodos atidaryme dail. Danguole Jurgutienė su jury komisijos pirm. New York'o dail. Tony De Blasi prie savo kūrinio „Noetuone“.

Lietuvos Seimo pirmininkas Arūnas Valinskas naujai išrinktiems europarlamentarams birželio 22 d. įteikė Europos Parlamento narių pažymėjimus.

ELTA

EUROPARLAMENTARAMS ĮTEIKTI PAŽYMĖJIMAI

Vilnius, birželio 22 d. (LGJTIC). Vyriausioji rinkimų komisija (VRK) per birželio 7 dieną vykusius rinkimus išrinktiems Europos Parlamento nariams įteikė pažymėjimus.

Šį dokumentą gavo 10 Lietuvos atstovų Europos Parlamente. Darbo partijos vadui Viktorui Uspaskichui, pageidavusiam anksčiau gauti pažymėjimą, jis buvo įteiktas praėjusį birželio 19 d.

Iškilmingoje ceremonijoje pažymėjimus atsiėmė dirbti į Briuselį jau antrą kadenciją vyksiantys prof. Vytautas Landsbergis ir Laima Andrikiene. Pažymėjimai taip pat įteikti Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų atstovams Al-

girdui Saudargui ir Radvilei Morkūnaitei.

Lietuvos socialdemokratų partijai Europos Parlamente atstovaus Vilija Blinkėvičiūtė, praėjusią kadenciją Europos Parlamento nariu buvęs Justas Paleckis ir Zigmantas Balčytis.

Partija Tvarka ir teisingumas Europos Parlamente turės du mandatus. Dirbti į Briuselį vyks šios partijos lyderis Rolandas Paksas ir Juozas Imbrasas.

Rinkėjai Europos Parlamento nario mandatą patikėjo ir Lietuvos lenkų rinkimų akcijos pirmininkui Valdemarui Tomaševskiui bei Liberalų sąjūdžio sąrašo vadui Leonidui Donskiui.

PAMALDOS UŽ LIETUVĄ IR LIETUVIUS ANGLIJOJE

Š. m. birželio 21 d. Nottinghamo St. Barnabo katedroje buvo iškilmingai paminėta Gedulo ir Vilties diena, prisiminti išvežtieji lietuviai į Sibirą, paminėtos šeštosios kun. dr. Stepono Matulio MIC mirties metinės. Dalyvavo Kolumbo riteriai iš Peterborough, vietos ir apylinkių lietuviai, Anglijos universitetų lietuviai dėstytojai ir studentai, lietuviai gydytojai. Iškilmingas šv. Mišias už Lietuvą aukėjo kun. dr. Vytautas Brilius, MIC, Lietuvos Marijonų vadovas. Savo pamoksle, kuris buvo sakomas anglų kalba, minint ir tėvo dieną JAV ir Jungtinėje Karalystėje, jis pabrėžė dvasios pirmumą medžiaginių dalykų atžvilgiu, pakvietė sekant Lietuvos tremtinių ir kankinių pavyzdžiu bet kokiomis gyvenimo sąlygomis išlaikyti dvasingumą, vienybę, viltį.

Vėliau lietuviai vyko į Willford Hill kapinių lietuvišką kampelį, kur palaidotas kun. dr. Steponas Matulis, MIC. Prie kapo žodį tarė

kun. dr. Vytautas Brilius, MIC ir Didžiosios Britanijos Lietuvių Katalikų Bendrijos pirmininkas Steponas Vaitkevičius. Kunigas pasidžiaugė, kad gražiai sutvarkytose lietuvių kapinėse prie išpuošto a. a. kun. St. Matulio kapo susirinko ne vien senieji lietuviai, bet ir gražus lietuviško jaunimo būrelis, pakvietė vienybei ir vaisingam bendradarbiavimui.

Sugrįžę į Lietuvių katalikų centrą – „Židini“, susirinkusieji išklausė kun. dr. Vytauto Briliaus, MIC, pasakaitas apie Lietuvos Katalikų Bažnyčios persekiojimą sovietinės ir carinės priešpados laikais. Jis atsakė į susirinkusiųjų klausimus, kartu buvo pamastyta apie Lietuvos Bažnyčios ateitį bei dvasinių vertybių aktualumą mūsų dienomis.

Nuoširdžiausiai dėkojame kun. dr. Vytautui Briliui, MIC už jo ir Lietuvos Marijonų nuolatinį rūpestį Jungtinės Karalystės lietuvių sielovada, marijonų pastoracinį darbą Lietuvių Katalikų Centre –

PREZIDENTO SUDIEV

Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus paskutinį kartą susitiko su Europos vadovų taryba birželio 22 d. Briuselyje, Savo neilgoje kalboje pažymėjo „(...) Tikiu, kad daugiau niekada neiškilis dirbtinės takoskyros, kurias formavo komunizmas, o sugriovė tik stiprus žmonių tikėjimas ir drąsa tiek Berlyne, tiek Varšuvoje, tiek ir Vilniuje.

Kitas ryškus mano atsiminimas - kartu su tuometiniu Lenkijos Prezidentu bei čia esančiu Javieru [Solana] Kijeve praleistos dramatiškos dienos Oranžinės Revoliucijos metu, kurios man visada primins mūsų rytinių kaimynų dalį. Nelengva buvo tada, nelengva Ukrainoje ir šiandien. Tačiau mūsų kaimynai - piliečiai Kijeve, Tbilisyje, tikiu, ir Minske, nori įveikti istorines ar geopolitines takoskyras. Tai turi tapti mūsų bendru siekiu, kurį įgyvendinsime realiomis ir koordinuotomis priemonėmis...“

Židinyje Nottinghamo ir vidurio Anglijoje, kiek jėgos leidžia – jau 44 metus. Didelė padėka Peterbourgho Kolumbo riterių grupei, ypatingai Steponui Vaitkevičiui, Didžiosios Britanijos Lietuvių Katalikų Bendrijos pirmininkui. Ir žinoma, didžiausias ačiū šauniosioms Nottinghamo šeimininkėms: Genutei Juozelskienei, dr. Rūtai Furmonavičienei ir naujajai Nottinghamo Universiteto Lietuvių Studentų Asociacijos pirmininkei Paulinai Marcinkevičiūtei. Taip pat didžiausia padėka Lietuvos Marijonų ir „Židinio“ talkininkui studentui Rokui Vyšniauskui. Džiaugiamės, kad Lietuvių katalikų centras – „Židiny“ pritraukia jaunimą, universitetų studentus, dėstytojus, lietuvių gydytojus, dirbančius Anglijoje.

Dr. Darius Furmonavičius,
Didžiosios Britanijos Lietuvių katalikų bendrijos sekretorius

LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMA girdima antradieniais

9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrę Kumpiką, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687.

Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

NAUJA LIETUVIŲ FONDO VADOVYBĖ

Lietuvių Fondo Tarybą sudaro: dr. Antanas Razma, garbės pirmininkas, dr. Kazys Ambrozaitis, Garbės komiteto pirmininkas, Aleksandras Rimas Domanskis, sekretorius, Rimas Griškelis, Tarybos pirmininkas, Ramūnas Astrauskas, Danutė Bindokienė, Saulius Čyvas, Violeta Gedgaudienė, Vytautas Kamantas, Marius Kasniūnas, Vytenis Kirvelaitis, Daina Kojelytė, Almis Kuolas, Saulius Kuprys, Tadas Mickus, Laurynas Misevičius, Vytas Narutis, Algirdas Saulis, Arvydas Tamulis, Narimantas Udrys, Dalius Vasys.

Lietuvių fondo Kontrolės komisijoje yra Alberta Astraitė, Kęstutis Jėčius, Milda Šatienė.

LF Valdybos pirmininkas yra Marius Kasniūnas, vicepirmininkas kun. Valdas Aušra, išdininkas Ramūnas Astrauskas, sekretorė Agnė Vertelkaitė, nariai – Sigita Balzekienė, Saulius Čyvas, Laima Petroliūnienė, Jonas Staškus.

LF Garbės komitetą sudaro visi buvę Fondo Tarybos pirmininkai: dr. Kazys Ambrozaitis, Vytautas Kamantas, Povilas Kilius, adv. Algirdas Ostis,

CHICAGO, IL

Čikagos maratono bėgimą lietuviai skiria Lietuvos tūkstantmečiui

Šiais metais spalio 11 d. vyks kasmetinis Čikagos maratono bėgimas. Grupė jame dalyvausiančių Čikagos lietuvių sumanė kiek ilgesnės nei 42 km distancijos bėgimą skirti Lietuvos vardo tūkstantmečiui pažymėti. Tam tikslui siekiama suburti visus šią idėją palaikančius tautiečius, jau užsiregistravusius Čikagos maratono bėgimui, kad jame lietuviai dalyvautų kaip vieninga komanda.

Idėjos autoriai Saulius Zenkevičius, Andrius Bučas bei Dainius Ruževičius kreipėsi į LR Generalinį konsulatą Čikagoje dėl bendradarbiavimo. Nutarta kartu suruošti lietuvių komandos išlydėtuves, suorganizuoti palaikymą maratono metu bei surengti sutiktuves įveikus distanciją. Generalinis konsulatą ketina organizuoti bėgikų palydėjimą iki starto linijos, o pasibaigus maratono bėgimui restoranas „Kunigaikščių užėja“ dalyvius ir juos palaikiusius pakvies kartu pasidžiaugti ir pasivaikinti. Jau nuo birželio 13 d. kiekvieną šeštadienį 9:00 val. ryto „Waterfall Glen Forest Preserve“ parke (Cass Ave & Northgate Rd, Willowbrook, IL 60527) vyks maratono bėgimo treniruotės.

Kviečiame visus, bėgsiančius šių metų Čikagos mara-

dr. Antanas Razma, Marija Remienė ir Arvydas Tamulis.

LF Pelnų skirstymo komitetą sudaro Fondo nariai Algis Saulis, pirmininkas, Danutė Bindokienė, Vytautas Narutis ir antrinis Narimantas Udrys, ir Lietuvių Bendruomenės skirti atstovai – Jonas Vainius, Virgus Volertas, Gintautas Taoras ir Augustinas Idzelis, antrinis.

Lietuvių Fondo Taryba šiemet leido paskirti 400,000 dolerių. Pelnų skirstymo komitetas paskyrė ir Taryba patvirtino Švietimo reikalams 109,906 dol., Jaunimo reikalams 56,884 dol. Stipendijoms 65,729 dol., kultūriniais reikalams 55,110 dol., visuomeniniams reikalams 56,680 dol., žiniasklaidai 29,000 ir nepramatytiems buitiniams prašymams 26,691 dolerių.

Pagal organizacijas minėta suma išskirstyta taip: JAV Lietuvių Bendruomenei 143,176 dol., JAV lietuvių organizacijoms skirta 123,343 dol., Pasaulio Lietuvių Bendruomenei 21,000 dol., kitoms užsienio organizacijoms 15,000 dol. Ir organizacijoms Lietuvoje 5,061 dol.

Lietuvių fonde veikia 75 aukotojų mažesni fondeliai, pagal aukojusių nustatytus tikslus, kam pinigai turi būti skirti. Iš specialių fondų pagal kraštą skirta 26,310 dol. Šiaurės Amerikoje, 17,200 dol. Pietų Amerikoje ir 22,219 dol. Lietuvoje esančioms institucijoms ar organizacijoms.

toną ir norinčius prisijungti prie Lietuvos tūkstantmečiui skirtą projektą, registruotis siunčiant el. laišką adresu agne@konsulatas.org arba skambinant konsulato darbuotojai Agnei Vertelkaitei tel. 312-397-0382, trump. nr. 204. Žinutėje nurodykite savo vardą ir pavardę, telefono numerį bei el. pašto adresą.

LR Generalinio konsulato Čikagoje informacija

NEW YORK, NY

Visi keliai veda į Lietuvą. Daug iš mūsų visuomenės jau yra išskridę arba skrenda į Lietuvą atšvęsti tūkstantmečio, o New Yorke planuojama atšvęsti šią sukaktį sekmadienį liepos 5 d. 9 v.v. Lietuvos laiku, 2 val. po pietų New York laiku, sustoti ir sugiedoti Lietuvos himną.

Birželio 24 d. buvo atšvęstos Joninės New York Central Park.

Liepos 26 d., sekmadienį Putnamo seselės rengia savo paskutinę gegužinę, tuo baigiant 63 metus trukusią gražią tradiciją. Gegužinė vyks vienuolyne, 600 Liberty Highway, Putnam CT., tel. 860 926-7955. pradžia 11 val. ryte su šv. Mišiomis.

Dr. Giedrė Kumpikaitė

Pabaltijo tautų deportacijų Birželio 14 d. minėjime Clevelande ekumenines pamaldas pravedę dvasiškai, vėliavos ir dalis minėjimo rengėjų. Iš kairės I-oje eilėje: P. Orro, B. Caunite, K. Ruus, B. Pautienienė, Baltiečių komiteto pirm. kun. Paul Barbins, latvių klebonė kun. dr. Sarma Eglite, Dievo Motinos parapijos kleb. kun. Gediminas Kijauskas, SJ, ir M. Nasvytienė. II-oje eilėje: brig. gen. V. Kukainis, A. Pautienis, vėliavų nešikai: JAV – G. Rankis, Estijos – A. Traks, Latvijos – P. Noviks, Lietuvos – A. Muliolis, Europos Sąjungos – V. Taraška, NATO – A. Nasvytis ir Baltiečių – H. Ruus. *D. Nasvyčio nuotr.*

CLEVELAND, OHIO

TRAGIŠKOJO BIRŽELIO MINĖJIMAS

Š. m. birželio 14 d., sekmadienį, Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos šventovėje, įvyko minėjimas (ekumeninės pamaldos) prisimenant 1941 metų birželį ištremtus, žuvusius ar nukankintus estus, latvius ir lietuvius. Minėjimą surengė Clevelando Baltiečių komitetas. Pagal nusistovėjusį paprotį, minėjimas rengiamas pakaitomis latvių ar lietuvių šventovėse. Jis prasidėjo sveikintinai punktualiai, 3 v.p.p. su brig. gen. Vilmar Kukainis vedamų vėliavų įnešimu. Jos išsirikiavo dešinėje altoriaus pusėje.

Iškilmingas apeigas pradėjo latvių kun. dr. Paul J.

WASHINGTON D.C.

„Lietuvos tūkstantmetis raštuose“

Lietuvos ambasada JAV, tęsdama Lietuvos tūkstantmečiui ir nacionalinei programai „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“ skirtų renginių ciklą, birželio 10 dieną Vašingtone surengė kultūros vakarą „Lietuvos tūkstantmetis raštuose“.

Sveikindamas renginio dalyvius Lietuvos ambasadorius JAV Audrius Brūzga pažymėjo, kad minėdama tūkstantmetį Lietuva palieka istorijoje gilų pėdsaką, ypač ryškų kultūroje, mene ir raštijoje.

Vakaro svečiams buvo pristatyta Lietuvos tūkstantmečiui skirta Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcijos prie Lietuvos Prezidento kanceliarijos išleistų knygų paroda. Šios knygos padovanotos JAV Kongreso bibliotekai ir bibliotekoms Niujorke ir Čikagoje.

Barbins nuoširdžiu sveikinimu ir įžanginę malda. Ištraukas iš Švento Rašto skaitė latvių kun. dr. Paul Barbins, estų Peter Orro ir lietuvių kun. Gediminas Kijauskas, S.J. Bendrai maldai vadovavo kun. dr. Samma Eglite. Apeigų metu giedojo „Exultate“ choras, vadovaujamas muz. Ritos Čyvaitės-Kliorienės, vargonais grojant James Robinson. Apeigos truko 53 minutes.

Maldos ir kalbos buvo trumpos, ryškiai nušviečiančios šios dienos reikšmę. Tačiau kun. G. Kijausko pamokslas buvo ne tik sunkiai girdimas, bet ir jo mintys dažnai nesirišo su šio minėjimo prasme.

Šiose apeigose dalyvavo (įskaitant organizatorius bei chorą) maždaug 140 žmo-

nių. Tai šurpinančiai mažas skaičius. Nebuvo matyti nei lietuviško jaunimo, nei kai kurių Clevelando lietuvių organizacijų vadų ar vadinamų „diplomatų“. Tai gąsdina. Atrodo, kad lietuviškoji kultūra sparčiai nyksta ir greit taps tik miglota praeitimi. Beje, minėjimo programoje buvo pastebėta keista spaudos klaida. Joje himnų giedojimo tvarka buvo nurodyta taip: „English“, „Estonian“, „Latvian“, „Lithuanian“. Ar norėta giedoti Anglijos himną? Turėjo būti „United States“, etc. Vėliavos išnešus ir vargonams grojant, apeigų dalyviai rinkosi į parapijos svetainę atsigaivinti kava, pasivaikinti ir pabendrauti.

Algirdas V. Matulionis

JAV Kongreso biblioteka, bendradarbiaudama su partneriais iš Lietuvos, jau turi surinkusi didžiausią lietuviškų knygų kolekciją JAV.

Renginyje dalyvavo JAV Nacionalinės geografijos draugijos viceprezidentas Terrence B. Adamson, kuris oficialiai pranešė, kad jau šių metų spalį Lietuvoje bus pradėtas leisti žurnalas „National Geographic Lietuva“. Būsimą leidybos projektą T.B.Adamson pri-

statė kartu su žurnalo redaktoriumi Frederik Janson.

Vakaro metu pristatytas ir JAV lietuvių bendruomenės Kultūros tarybos išleistas fotoalbumas „Lietuvių kultūrinis paveldas Amerikoje. Lithuanian Cultural Legacy in America“. Pristatydamas albumą redaktorius Algis Lukas supažindino renginio svečius su gausiu lietuvių paveldu Amerikoje.

LR ambasados Vašingtone informacija

LIETUVA IR PASAULIS

Valstybės - Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo - dienos išvakarėse, liepos 5-ąją, vilniečiai bei miesto svečiai Vinco Kudirkos aikštėje 21 valandą Lietuvos laiku kartu su visais pasaulio lietuviais giedos „Tautišką giesmę“. Likus pusvalandžiui iki istorinio himno giedojimo, bus atidengiamas paminklas Lietuvos himnui ir jo autoriui Vincui Kudirkai. Pasak Labdaros ir paramos fondo V. Kudirkos vardui įamžinti valdybos pirminkas prof. Juozo Galdiko, apie rengimąsi dalyvauti unikaloje, istorinėje „Tautiškos giesmės“ giedojimo pilietinėje iniciatyvoje kasdien praneša vis naujos užsienio lietuvių bendruomenės, Lietuvos miestai ir rajonai.

Prezidentas Valdas Adamkus pasveikino Islandijos prezidentą Olafur Ragnar Grimsson Valstybinės šventės - Nepriklausomybės dienos proga ir palinkėjo gerovės bei klestėjimo visiems šalies žmonėms. Sveikinimo laiške šalies vadovas pabrėžė, jog nedideles Lietuvos ir Islandijos valstybes sieja stiprus tarpusavio pasitikėjimas ir abipusė parama. Prezidentas teigė, jog lietuviai niekada nepamirš Islandijos žygdarbio - tvirtos paramos Lietuvos nepriklausomybei ir visuomet liks atviri artimam dvišaliam bendradarbiavimui, pagalbai ir solidarumui sprendžiant užklumpančius sunkumus.

Lietuvos ambasadorė Kanadoje Gintė Damušytė birželio 19 dieną Otavoje įteikė konsulinis patentus naujiems Lietuvos garbės konsulams **Nejollai Korris** ir **Pauliui Kurui**. Sveikindama naujuosius garbės konsulus Lietuvos ambasadorė G.Damušytė išreiškė viltį, kad N.Korris ir P.Kuro gebėjimai ir patirtis bus naudingi plėtojant Lietuvos ir Kanados verslo ir mokslo ryšius, pristatant Lietuvos kultūrą ir siekiant pritraukti į Lietuvą naujų partnerių.

Taupant valstybės biudžeto lėšas, Vyriausybės sprendimu nuo šių metų spalio 1 dienos Lietuvos diplomatinėje atstovybėje Lenkijoje naikinama transporto atašė pareigybė. Susisiekimo ministerijos duomenimis, tai leis sutaupyti apie pusę milijono litų per metus.

Lietuvos UR ministras Vygaudas Ušackas birželio 27-28 dienomis Graikijos Korfu saloje dalyvavo NATO-Rusijos tarybos posėdyje ir neformaliame Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) užsienio reikalų ministrų susitikime. NATO-Rusijos tarybos posėdyje buvo aptarta tolesnė tarybos veikla, NATO-Rusijos bendradarbiavimo plėtra, ketinama nustatyti tolesnio bendradarbiavimo sritis. Tai pirmasis NATO-Rusijos tarybos susitikimas ministrų lygiu po šių metų balandžio 4 dienos NATO Viršūnių sprendimo formaliai atnaujinti NATO-Rusijos tarybos veiklą. Tarybos veikla buvo įšaldyta po Rusijos 2008 metų rugpjūčio mėnesį vykusio Rusijos ir Gruzijos konflikto. Neformaliame ESBO užsienio reikalų ministrų susitikime buvo diskutuojama apie Europos saugumo ateitį ir tarptautinių įsipareigojimų vykdymo problemas. 2011 metais Lietuva pirmininkaus 56 šalis vienijančiai Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijai.

Lietuvos ambasadorius Oskaras Jusys birželio 23 dieną įteikė skiriamuosius raštus Jungtinės Karalystės monarchei Elžbietai II. Prisistatydamas karalienei Elžbietai II, ambasadorius pasidžiaugė, kad Lietuvos ir Jungtinės Karalystės pozicijos yra labai artimos daugeliu svarbiausių užsienio politikos klausimų ir pareiškė tikįs, kad Vilnius ir Londonas ir toliau plėtos glaudų bendradarbiavimą Europos Sąjungoje ir NATO. Audiencijos pas Karalienę metu buvo šiltai prisimintas 2006 metais spalio mėnesį vykęs Elžbietos II ir Edinburgo hercogo Philip valstybinis vizitas į Lietuvą. Ambasadorius O.Jusys pabrėžė, kad Karalienės vizitas iki šiol vertinamas kaip ypatingas mūsų šalies pripažinimo ženklas ir mūsų pastangų žengti demokratijos keliu, kuriant atvirą pilietišką visuomenę, stiprią ir laisvą valstybę, įvertinimas. Nuo diplomatinio santykių atkūrimo 1991 metais Lietuva ir Jungtinė Karalystė puoselėjo vertybėmis grįstus partnerystės ryšius ne tik politinėje, bet ir ekonominėje bei kultūrinėje srityse. Abi šalys vienija artimas požiūris į Europos Sąjungos ir NATO veiklą bei ateitį.

Lichtenšteine birželio 17 dieną oficialiai atidarytas **Lietuvos garbės konsulo Marko Antonijaus Keelio biuras**. Konsulato atidaryme dalyvavo Lichtenšteino Parlamento, Vyriausybės, verslo ir diplomatinio korpuso atstovai. Lietuvos ambasadorius Giedrius Puodžiūnas pažymėjo esąs įsitikinęs, kad Lichtenšteine naujasis konsulas neabejotinai padės megzti naujus Lietuvos ir Lichtenšteino bendradarbiavimo ryšius. Naujojo konsulato atidarymą pasveikino Lichtenšteino užsienio reikalų ministrė Aurelia Frick. Ji pasidžiaugė, kad Lietuvai Lichtenšteine nuo šiol bus atstovaujama tiesiogiai. Lietuvos garbės konsulas Lichtenšteine M.A.Keelis yra smulkaus ir vidutinio verslo konsultacinės bendrovės Alterna AG, veikiančios Lichtenšteine, Austrijoje ir Šveicarijoje, partneris ir šios bendrovės vykdomasis direktorius.

Lietuvos ambasadoje, Kanadoje, pirmasis garbės konsulų pasitarimas: sėdi iš k. R. Kličienė (Otavos LB), S. Staskevičienė (Monrealio LB), amb. G. Damušytė, N. Korris (g. konsule Edmontone), J. Kuraitė-Lasienė (KLB); stovi iš k. L. Baziliauskas (KLF), A. Staškevičius (g. konsulas Monrealyje), A. Gaputis (Litas), A. Nausėdas (KLF), C. Juras (g. konsulas Vankuveryje), A. Šileika (Parama), D. Garbaliuskienė (Toronto LB), konsule M. Jankauskienė, A. Enskaitis (Talka), R. Kuras (g. konsulas Toronte), prel. E. Putrimas.

LR ambasados Otavoje nuotr.

LIETUVA NEPAMIRŠO SAVO KAIMYNĖS

Minskas, birželio 26 d. (ELTA). Premjero Andriaus Kubiliaus vadovaujama delegacija išvyko darbo vizito į Baltarusiją. Gardine jis susitiko su šios šalies vyriausybės vadovu Sergejumi Sidorskiu. Jūdviejų susitikimas byloja apie šylančius kaimynių santykius ir didesnes bedradarbiavimo perspektyvas.

Į Baltarusiją kartu su premjeru A.Kubiliumi važiovo Vyriausybės kancleris, susisiekimo ministras, užsienio reikalų, ūkio, energetikos viceministrai ir kiti pareigūnai. Pirmasis delegacijos maršruto punktas - etnografinėmis tradicijomis garsėjantis lietuviškasis Pelesos kaimas. Premjeras apsilankė lietuviškoje mokykloje, susitiko su pedagogais, taip pat pabendraavo su kaimo gyventojais.

Dėmesys - ekonomikai

Galutinis Lietuvos Vyriausybės vadovo vizito tikslas - Gardinas. Čia A.Kubilių ir jį lydinčią delegaciją pasitiko Baltarusijos premjeras S.Sidorskis. Abiejų šalių premjerai aptarė dvišalius santykius, Europos Sąjungos (ES) ir Baltarusijos santykių plėtrą. Daug dėmesio skirta Lietuvos ir Baltarusijos ekonominiui bendradarbiavimui, ypač energetikos bei transporto srityse. Taip pat patvirtinta sienos sutartis.

Po derybų Lietuvos delegacija apžiūrėjo žemės sklypą, kurį vietos valdžia skyrė naujam Lietuvos krašto generaliniam konsulatui statyti. Senasis konsulato pastatas nebeatitinka Lietuvos poreikių. Iki tragiškos žūties šiame konsulate dirbo sau-

gumo karininkas Vytautas Pociūnas. Jis žuvo 2006-ųjų rugpjūtį Breste, per tarnybinių komandiruočių.

ES tiesia ranką

Pastaruoju metu ES ir Baltarusijos santykiai pamažu šiltėja. Nauji kontaktai tapo įmanomi, kai Baltarusijos vyriausybė įvykdė Bendrijos keliamus reikalavimus. Tarp jų - paleisti politinius kalinius ir 2008-aisiais surengti demokratiškus bei skaidrius parlamento rinkimus.

Nors kovą ES pratęsė Baltarusijai taikytas sankcijas dar devyniems mėnesiams, birželį Minske lankėsi du aukšti svečiai - ES užsienio reikalų komisarė Benita Ferrero-Waldner ir ES užsienio reikalų įgaliotinis Javieras Solana. Po pastarojo vizito Bendrija pakvietė Baltarusiją prisidėti prie Rytų partnerystės programos.

Krizė tarp ES ir Baltarusijos kilo 1996 metais, kai Bendrija paskelbė sankcijas dėl prezidento Aleksandro Lukašenkos inicijuoto referendumo, kuriuo buvo pratęsta jo kadencija. ES šio balsavimo rezultatų nepripažino.

Kontaktų jau būta

2008-ųjų gruodį Minske viešėjo Lietuvos užsienio reikalų ministras Vygaudas Ušackas. Jis buvo pirmasis ES narės užsienio reikalų ministras, atvykęs į Baltarusiją po 10 metų pertraukos.

Pernai rugsėjį Lietuvoje lankėsi Baltarusijos vyriausybės vadovas S.Sidorskis, kuris su tuomečiu premjeru Gediminu Kirkiu Druskininkuose aptarė energetikos klausimus.

ATSISVEIKINO SU JAV AMBASADORIUMI

Vilnius birželio 26 d. Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus atsisveikino su Jungtinių Amerikos Valstijų ambasadoriumi John Albert Cloud ir padėkojo už indėlį plėtojant bei stiprinant JAV ir Lietuvos partnerystę.

Valstybės vadovas pabrėžė, kad Lietuvos ir JAV ryšiai yra svarbūs puoselėjant bendras vertybes, užtikrinant taiką bei pastovumą pasaulyje ir palaikant Europos Rytų šalių integracijos siekius. Prezidentas teigiamai vertino ir tai, kad abiejų šalių bendrystę palaiko beveik milijonas JAV gyvenančių lietuvių.

Atsisveikindamas ambasadorius J. A. Cloud sakė, jog jam buvę garbė dirbti šalyje, anksčiau kovojusiai už savo laisvę, o dabar šią laisvę išsaugoti padedančiai kitoms šalims.

Prezidento spaudos tarnyba

LIETUVOS KARIAI BAIGIA MISIJĄ

Lietuvos kariai baigia misiją Kosove - birželio 26 d. surengta atsisveikinimo ceremonija, kurioje dalyvavo ir krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė. Lietuvos karių būrys NATO KFOR operacijoje Kosove sėkmingai dalyvavo dešimt metų.

Misiją Kosove šiuo metu baigiantis KFOR-20 būrys yra paskutinis Lietuvos karių būrys, dalyvavęs NATO operacijoje Kosove. Sprendimą mažinti karių skaičių Kosove Lietuva priėmė siekdama stiprinti operacinį indėlį Afganistane ir atsižvelgdama į mažėjančią gynybos biudžetą.

Karinėje bazėje „Bondsteel“ vykusios ceremonijos metu ministrė padėkojo Lietuvos kariams už tarnybą, lenkams ir ukrainiečiams, kurių bendrame batalione POLUKRBAT tarnavo lietuvių būrys, - už bendradarbiavimą. Lankydamasis karinėje bazėje „Bondsteel“ ministrė R. Juknevičienė susitiko su tuo pat metu JAV karių atvykusia aplankyti Aliaskos gubernatore Sarah Palin. *ELTA*

PRENUMERUOKITE *DIRVA*

METAMS - \$55,

PUSEI METŲ - \$10,

PIRMA KLASĖ - \$78,

ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ

METAMS - \$130.00

LIETUVIŲ KULTŪRINIS PAVELDAS AMERIKOJE

LITHUANIAN CULTURAL LEGACY IN AMERICA

Dabartinės lietuvių kalbos žodyne žodis „paveldas“ taip aptariamas: paveldas – saugotinas medžiaginės ir dvasinės kultūros palikimas.

Šią knygą išleido JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros taryba. Atsakingasis redaktorius Algis Lukas, redaktorė Danutė Bindokienė, dailininkas Vincas Lukas, fotografas Algis Lukas, bet yra Jono Kuprio ir Jono Tamulaičio nuotraukų. Maketavo ir spaudai paruošė Paulius Mickus. Leidinys skirtas Lietuvos vardo tūkstantmečiui paminėti. Leidėjai primena: „*Lietuvių gentys gyveno Baltijos jūros pietiniame pakraštyje jau nuo priešistorinių laikų. Lietuviai ir jų gyvenamieji plotai toli nuo Viduržemio jūros pakraščiuose klestėjusių kultūrų, buvo ilgai Europos istorijos nepastebėti. Tik 1009 metais Lietuvos vardas pirmą kartą paminėtas Vakarų pasaulio istorikų kronikose.*“

Įvade Algis Lukas rašo, kad „lietuviai imigrantai Amerikoje XIX amžiaus pabaigoje būrėsi į savas bendruomenes, norėdami išlaikyti savo kalbą, papročius, tikėjimą ir kultūrą. Todėl steigė mokyklas, parapijas, statė bažnyčias, vienuolynus, kultūrinius centrus, kapines. Tad šis fotoalbumas ir skiriamas, kad nebūtų užmiršta JAV lietuvių milžiniškas palikimas, nors dar ne viskas, kas buvo šiame krašte lietuvių sukurta, yra šiame albume.

Fotoalbumas pradedamas su paminkline lenta pirmam žinomam lietuviui, kuris buvo Alexander Carolus Curtius (Kuršius), Broad gatvėje, netoli New York biržos, kur tada buvo įsteigta pirmoji New York miesto aukštesnioji mokykla – Latin School ir jos vedėjas buvo Kuršius, turintis kelis mokslinius laipsnius.

Ramūnas Kondratas rašo lietuvių Amerikoje istorinę

apžvalgą, primindamas, kad pirmoji emigracija prasidėjo po 1861 m. baudžiavos panaikinimo Rusijos imperijoje, 1863-ųjų metų sukilimo ir po 1874 m., kai buvo paskelbtas įstatymas, kad caro kariuomenėje privaloma tarnauti 25 metus. Antroji lietuvių banga vyko po 1940 iki 1989 metų. Autorius šį laikotarpį išsamiai aprašo teisingais faktais. Trečiosios bangos imigrantai pradėjo atvykti 1988 m., nors jų buvo nedaug, bet po 1990 m. kovo 11 dienos, kai Lietuva paskelbė nepriklausomybę jie tapo nauja banga.

Lietuvos ambasadorius **Audrius Brūzga** rašo, jog Lietuvos ambasada Washingtone yra pati seniausia Lietuvos diplomatų įstaiga užsienyje, Lietuvos laisvės simbolis, padėjęs visiems lietuviams išsaugoti laisvės troškimą ir išgyventi 50 metų sovietinę okupaciją iki Lietuvos valstybės atkūrimo.

Rašytoja Danutė Bindokienė mini lietuvių centrus šiame krašte.

Algis Lukas apžvelgia pirmąsias lietuvių bažnyčias Amerikoje. Jis taip pat rašo apie jų architektūrą po 1950 metų. Primena, kad buvo 150 lietuviškų parapijų bažnyčių, bet šiuo metu dar liko 35 lietuviškos bažnyčios ar koplyčios. Minimi lietuviai architektai – Jonas Mulokas, Stasys Kudokas, Jonas Kova-Kovalskis, Kazys Kriškiukaitis, Alfonsas Kulpa, dail. Jurgis Daugvila, Eduardas Kersnauskas.

Kun. Antanas Saulaitis, SJ, iškelia moterų ir vyrų vienuolių vaidmenį Amerikos lietuvių gyvenime. Vienuolės dirba mokyklose, ligoninėse, senelių namuose, sielovado-

je, vaikų auklėjimo srityje. Vienuoliai kunigai bei broliai tarnauja parapijose, mokyklose, jaunimo sielovadoje, misijose ir žiniasklaidoje. Visi dalyvauja kultūriniame, socialiniame, švietimo ir religiniame lietuvių gyvenime. Tai Šv. Kazimiero ir Sopulingos Dievo Motinos seserų kongregacija, Vargdienių seserų kongregacija, Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo kunigų marijonų vienuolija, Mažųjų brolių ordinas – pranciškonai ir Jėzaus draugija – jėzuitai, kurie Lietuvon atvyko 1569 m. ir įsteigė Vilniaus universitetą su mokyklų ir misijų centru. Čikagoje veikia jų Jaunimo centras su Čiurlionio galerija, lituanistinėmis mokyklomis, choralais, archyvais ir Lituanistikos studijų centru.

Romualdas Kriaučiūnas aptaria „Dainavos“, „Neringos“, „Rako“ ir „Rambyno“ stovyklas, kurios labai svarbios lietuvių jaunimo ugdymui tautinėje lietuviškoje dvasioje.

Algis Lukas pristato dailininkus, pasižymėjusius skulptūromis ir vitražais, tai Albinas Elskus, Vytautas Jonynas, Vytautas Kašuba, Ramojus Mozoliauskas, Adolfas Valeška, Kazys Varnelis ir Vladas Vildžiūnas.

Milda B. Richardson rašo apie paminklus ir koplytstulpius. Ji primena, kad 2001 m. UNESCO paskelbė lietuvių kryždirbystę ir jų simboliką kaip nematerialius kultūrinio palikimo šedevrus. Ji taip pat kartu su Algiu Luku aprašo lietuvių kapines, kuriose nepaprastai daug meno antkapių ir ne tik Čikagoje, bet ir kitų miestų lietuvių kapinėse.

Visi šie lietuvių kultūros šedevrai surinkti ir regimi šiame albume. **Iškalbingesnio palikimo mums niekas daugiau nepadarys.** Tos spalvotos nuotraukos pasako daugiau, negu aptariami žodžiai. Jei kas nėra gerai susipažinęs su Amerikos lietuvių kultūra, tepažvelgia įsigijęs leidinį, kurį ne gėda padovanoti ir kitos tautybės žmogui. Deja, neišvengta mažų netobulumų. Tačiau didžiausia klaida – Lietuvių Operos nuotraukos 72 puslapyje iš Strauss operetės „Vienos kraujas“, bet parašyta, kad tai nuotraukos iš operetės „Linksmoji našlė“, kurios Lietuvių Opera niekada nėra pastatiusi.

Šį vertingą leidinį – fotoalbumą su daugiau kaip 350 spalvotų nuotraukų, kietais viršeliais ir 224 puslapių galima įsigyti už 50 dol. rašant čekį: „LAC, INC, CULTURAL AFFAIRS COUNCIL, ir siųsti šiuo adresu: Lithuanian American Community, Inc., 15100 Interlachen Dr., Suite 526, Silver Spring, MD 20906-5606.

Vyt. Radžius

KULTŪROS KRONIKA

Vilniaus operos festivalis buvo pradėtas birželio 2 dieną su Sankt Peterburgo Marijos teatro gastrolėmis. Operos direktorius Gintautas Kėvišas teigia, jog Marijos teatro operos grupė yra viena geriausių pasaulyje. To teatro vadovas Valerij Gergijev yra kompozitoriaus Richard Wagner muzikos aistringas mėgėjas ir išgirsti jo kūrinį „Parsifalis“ – retas įvykis. Jį režisavo britas Tony Palmer, sukūręs pagal Parsifalio legendą kino filmas su Violeta Urmanavičiūte ir Placido Domingo.

Rusai artistai festivalyje Wagnerio „Partifalyje“ dainavo: Kundri partiją Larisa Gogolevskaja, Gralio personažą tenoras Olegas Balesovas, Riterio – Genadijus Bezubenkovas, o Amforto partiją dainavo Aleksėjus Markovas.

Festivalyje be G. Verdi „Traviatos“, Peter Eotvoso operos „Meilė ir kiti demonai“, daug pasisekimo sulaukė Robert Wilson inscenuota Johann Bach „Pasija pagal Joną“. Tai pagal G. Kėvišą vienas gražiausių kūrinių.

Lietuviškai kūrybai festivalyje atstovauja Kauno muzikinio teatro atnaujinta Giedriaus Kuprevičiaus opera „Karalienė Bona“. Tai esą puiki opera ir lietuviams labai įdomus veikalas.

Kaip jau buvo „Dirvoje“ rašyta, Trakuose – Amilcare Ponchielli operos premjera „Lietuviai“. Režisierius Jonas Jurašas su padėjėjais prie šios operos pastatymo dirba taip intensyviai kaip niekada nėra dirbęs. Jį ir scenografą Mindaugą Navaką pančioja natūralios dekoracijos – Trakų pilies kuorai ir jos kiemas.

Vilniaus operos festivalio biudžetas – du milijonai 750 tūkstančių litų. Tai pats brangiausias programos „Vilnius – Europos sostinė“ renginys. Direktorius G. Kėvišas sako sulaukęs daug trukdymų: „Tačiau taip ir liko mįslė, kam reikėjo vilkinti bei stabdyti festivalio finansavimą. Juk Europos kultūros sostinės statusas gyvavo ir gyvuos“.

Knygų leidykla „Alma litera“ už neskelbiamą kainą įsigijo „Baltų lankų“ knygynų tinklą iš bendrovės savininko S. Žuko.

Dzūkijos sostinė tris dienas šventė savo gimtadienį. Šiemet tą šventę pavadino „Alytus – tai mes“. Birželio 12 – 14 dienomis jie pirmieji pamatė dainų šventės „Amžių sutartinė“ prologo koncertą ir ansamblių vakaro programos „Metai“ ištraukas, kurias atliko Alytaus liaudies dainų ir šokių ansamblio „Dainava“ ir dar dešimties geriausių sambūrių iš įvairiausių Lietuvos miestų. Alytiškiai ir svečiai dalyvavo cilynėse nešdamiesi rankoje miesto simbolį – baltos rožės žiedą.

Vilniaus Arkikatedros skulptūros buvo ne tik išpurvintos, bet ir apdaužytos. Labiausiai Arkikatedrą daužo aikštėje vakarais besirenkantis jaunimas. Merginos užsilipusios prie skulptūrų jas spardo. Čia renkasi jaunimas kiekvieną vakarą, šiuokšlina ir ant sienų piešia bjaurius vaizdus. Vilniaus savivaldybės pareigūnai apgailestauja, bet ne visada pavyksta sugauti pažeidėjus.

Po daugiau nei metus trukusio remonto vėl atgijo veikla 20 amžiaus pradžioje statytame 13-ajame Laisvės alėjos pastate, vadinamame Kauno technologijos universiteto (anksčiau - Politechnikos instituto) trečiaisiais rūmais. Remontas gal kiek užsitęsė vien todėl, kad statinį atnaujinusiems statybininkams teko laikytis visų paveldosaugos reikalavimų. Užtai rezultatas puikus: rūmai ir atjaunėjo, ir pagražėjo. Visai pagrįstai juos galima vadinti kultūros centru, nes šio pastato salėje visais laikais vyko chorų, ansamblių repeticijos, koncertai ir poilsio vakarai studentams. Šios tradicijos bus laikomasi ir toliau.

Iš naujo švenčiant įkurtuves prisiminta, kad šie rūmai statyti nuo 1924 iki 1927 metų, o 1931-1932 metais **jie priklausė ateitininkams.** Vėliau čia įsikūrė Vilniaus universiteto Kauno humanitarinis fakultetas. 1984 metais šis fakultetas išsikėlė į senamiestį. Tretieji KTU rūmai vėl tamsaus kultūrai: juose bus universiteto kultūros centras. Čia vyks įvairios šventės, konferencijos, pramoginiai ir kiti renginiai. Į repeticijas rinksis garsaus choro „Jaunystė“ choristai, dainų ir šokių ansamblio „Nemunas“ nariai. Rūmų atidarymo proga čia koncertavo Lietuvoje plačiai žinomi KTU mėgėjiško meno kolektyvai bei kvietiniai profesionalūs atlikėjai.

Vargu ar atsirasų pasaulyje valstybė, kuri dviem tuo pat metu vykdomiems projektams sugebėtų išleisti 550 mln. litų. O Lietuva tuo gali pasigirti, nes šiemet švenčia vardo paminėjimo tūkstantmetį ir Vilniaus tapimą viena Europos kultūros sostinių. Žalgirio nacionalinio pasipriešinimo judėjimas surengė diskusiją, ar Lietuvai tikslinga švęsti savo vardo paminėjimo tūkstantmetį. Signataro Audriaus Butkevičiaus įsitikinimu, šventė apskritai yra „pritempta“, nes Kvedlinburgo analuose minima šv. Brunono nužudymo vieta yra net ne Lietuvos teritorijoje, o lietuviai iš viso neminimi. Net Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcijos vadovas istorikas Gediminas Ilgūnas pritarė, kad Lietuvai nereikėtų didžiuotis, jog buvo nužudytas dvasininkas. Todėl, anot jo, tūkstantmetį reikia ne švęsti, o paminėti. Juo labiau kad po kelerių metų istorikai gali atrasti dar senesnių dokumentų, iš kurių paaiškėtų, kad Lietuvos vardui gal jau net 2 tūkstančiai metų.

ŽYMAUS VEIKĖJO KĘSTUČIO KOSTO MIKLO NETEKUS

Edvardas Šulaitis

A. a. Kęstutis Kostas Miklas

Liepos 6-ąją, kai mūsų tautiečiai Lietuvoje ir užsienyje švęs Valstybės dieną arba Mindaugo karūnavimo jubiliejų, visuomenininkas ir žurnalistas Kęstutis Kostas Miklas savo namuose Singer Island vietovėje (FL) būtų paminėjęs savo garbingo amžiaus 87 metų sukaktį.

Deja, jis tos sukakties nesulaukė – birželio 15-osios rytą netikėtai užgeso Kęstučio gyvybė be jokio išankstinio įspėjimo. Manoma, kad jį ištiko širdies smūgis, nors iš vakaro jis niekuo nesiskundė ir išvakarėse atšventė savo draugo vardadienį.

Lietuvoje ir Vokietijoje jis buvo žinomas Miklaševičiaus pavarde, o atvykęs į Dėdės Samo žemę savo pavardę su-trumpino ir tapo Miklu.

K. Miklo biografija įdomi, jo gyvenime buvo daug įvairiausių veiklos, įspūdžių bei nutikimų. Pastaruoju metu jis buvo seniausios pasaulyje lietuvių organizacijos – Susivienijimo Lietuvių Amerikoje (SLA) prezidentas, darbavosi Lietuvių Bendruomenėje bei kituose tautiečių sambūriuose. Anksčiau

buvo Lietuvių Žurnalistų Sąjungos pirmininkas, nemažai rašė spaudoje.

Įdomūs faktai

K. Miklas turėjo bajoriško kraujo. Lietuvos bajorų karališkoji sąjunga Kęstučiui pripažino bajorystės kilmę ir 1997 m. liepos 6 d. Trakų pilies Vytauto Didžiojo menėje jam buvo įteiktas bajorystės aktas. Miklaševičių herbas – trys ragai trimitai skyde.

Kęstučio biografijoje yra ir daugiau įdomių faktų. Vienas jų – istorija apie jo gimimo vietą. Štai ką apie tai rašo žurnalistė Salomėja Narkeliūnaitė Kęstučio 75 metų proga išleistame leidinyje:

„Likimas lėmė, kad Kęstutis, vilniečio Petro Miklaševičiaus ir aukštaitės Aleksandros Černiauskaitės pirmasis vaikas, gimė 1922 m. liepos 6 d. pakeliui iš Radviliškio į Tauragę mažutėje Lybiškio geležinkelio stotyje, netoli nuo didžiojo Lyduvėnų tilto per Dubysą. Ten buvo tik trys pastatai: stotis su butu stoties viršininkui, namukas pervažos prižiūrėtoji ir daržinė. Ši vietovė tada priklausė Tauragės apskrities valsčiui. Kai Kęstučiui sukako 17 metų ir reikėjo gauti Lietuvos pasą, buvo vargo, kol pasų skyrius nustatė jo tikrąją gimimo vietą. Pasirodo, stotelė, ilgainiui keičiant apskričių ribas, buvo priskirta prie Raseinių apskrities Skaudvilės valsčiaus, o tarybiniais laikais ji atiteko Jurbarko rajonui. Imdamas dabartinės Lietuvos pasą, Kęstutis vėl turėjo problemų, bet naujieji biurokratai rado „genialią“ išeitį – jie pase įrašė, kad Kęstutis Kostas

Miklas gimė Raseiniuose, kuriuose... jis net nėra buvęs...”.

Kęstučio studijos

Studijas Kęstutis pradėjo Vilniaus universitete, kur pasirinko Humanitarinį fakultetą, teatro meno ir mokslo sritį (jam vadovavo prof. Balys Sruoga). Taip pat Lietuvos sostinėje jis baigė aktoriaus J. Gustaičio dramos studiją, o vėliau lankė režisieriaus R. Juknevičiaus dramos studiją, kuri veikė Vilniaus dramos teatre.

Tačiau kai 1949 m. spalio 5 d., ketvertą metų prabuvęs pabėgėlių stovykloje Vokietijoje, atplaukė į New York, suprato, kad iš humanitarinių mokslų pragyventi negalės. Tad pradėjo studijuoti inžineriją. Po šešerių metų vakarinių studijų New Yorko universitete gavo mechanikos inžinieriaus diplomą. Bet tuo nepasitenkino: tęsė studijas Farmingdale SUNNY universitete – pramonės administracijos srityje.

Kęstutis dirbo konstruktoriumi įvairiose bendrovėse, padarė nemažai patobulinimų, jo pavarde užregistruota 12 patentų. Ilgą laiką – nuo 1967 m. iki išėjimo į pensiją 1997-aisiais – darbavosi „Readex Micropint“ korporacijoje: iš pradžių kaip vyriausiasis inžinierius, vėliau kaip korporacijos viceprezidentas ir generalinis direktorius.

Domėjosi visuomenine ir žurnalistine veikla

Be savo tiesioginių pareigų, K. Miklas daug dirbo visuomeninėse organizacijose ir spaudoje.

Dar gyvendamas Lietuvoje suprato, kad turi žurnalistinį

moterų ir vaikų. Toliau sekė 28 vyrų lavonai, nužudyti žiauriausiu būdu (vienas be kojų vyras, buvo žiauriai peiliais subadytas). Po to teko rinkti iš vieno dvaro kūdros lavonus, nors tai buvo tik sukapotų kūnų dalys. Tos laidojimo komandos kelios moterys buvo pasiūstos į Schoenfliess vietovę. Jos grįžusios papasakojo, kad į tą vietovę Sovietai buvo suvarę visas apylinkių nėsčias moteris, kurios ten karių buvo sadistiškai nukankintos: daug jų buvo priištų prie medžių ir kurių krūtys buvo nupjautos, o pilvai perskrosti. Kitos gulėjo ant žemės su perpjautu pilvu. Viso ten tada buvo apie tris šimtus nėsčių, žiauriai nužudytų moterų.

Nebuvo nei vienos gyvenvietės Rytprūsiuose, Mažojoje Lietuvoje, kurioje nebūtų masinio žmonių žudymo, gyvų žmonių deginimo, kankinimo, sadistinio-masinio prievartavimo, naikinimo, plėšimo.

(Bus daugiau)

A.† A.
BRONĖ PAPLĖNIENĖ
-Miklienė

Gegužės 29 dieną, 2009 m., iškeliavo
Amžinybėn...

Gimė Rygoje, Latvijoje, gyveno St. Petersburg, FL. Nuliūdę liko dukros: AUKSĖ su vyru RIMU VAIČAIČIAI, RŪTA su vyru ANDRIUMI PUŽAUSKAI. Posūnis LEONAS MIKLIUS su žmona NANCY, anūkai ir proanūkiai. Giminės Kanadoje bei Lietuvoje. Laidotuvės privačios.

Dukros ir posūnis su šeimomis

talentą. Atvykęs į JAV bendradarbiavo šio krašto lietuvių spaudoje: nuo 1969 m. jis buvo „Darbininko“ laikraščio akredituotu žurnalistu Jungtinėse Tautose, o nuo 1996 m. – Lietuvos telegramų agentūros ELTA korespondentu New Yorke. Ilgą laiką buvo Lietuvių žurnalistų sąjungos narys, jai kuri laiką vadovavo.

Daug metų pašventė Lietuvių Bendruomenės veiklai – vadovavo vietinei LB apylinkei, dar ir dabar buvo LB Floridos apygardos valdybos pirmininkas. Daugelį kartų išrinktas į JAV LB Tarybą nariu, buvo VLIK'o Tarybos narys, Lietuvos šaulių sąjungos išeivijoje veikėjas.

Prieš daugiau nei trejus metus jis tapo seniausios lietuvių organizacijos šiame krašte – Susivienijimo Lietuvių Amerikoje (SLA) – prezidentas. O darbuojantis šiame poste darbų jam buvo begalės, nes reikėdavo vykti į SLA centrą New Yorke, kur nuo seno buvo susikaupę nemažai reikalų, kuriuos reikėjo kuo greičiau

išspręsti. Šie nesibaigiantys rūpesčiai, be abejo, nualino Kęstučio sveikatą.

Šio kuklaus rašinio rėmuose galime išvardyti tik dalį Kęstučio Miklo turėtų ir turimų pareigų. Norint parašyti visą jo darbų ir veiklos apžvalgą, reiktų didelės monografijos.

Svarbu paminėti dar vieną faktą – nuo senų laikų Kęstutis palaikė artimus ryšius su Lietuva. Kai Lietuva atgavo nepriklausomybę, jis kas metai ten važiuodavo įvairiais visuomeniniais reikalais.

Vykdamas a.a. K. Miklo valią, jo palaikai buvo sudeginti. Birželio 18 d. iš įvairių vietovių susirinkus jo vaikams, už velionio sielą buvo laikytos šv. Mišios. O viešas atsisveikinimas su velioniu numatomas maždaug po mėnesio Floridoje.

Gili užuojauta antrajai a.a. Kęstučio žmonai Jūratei (pirmoji jau senokai mirusi), keturiems jo vaikams bei kitiems artimiesiems, taip pat ir visai lietuvių visuomenei, kuri neteko nuoširdaus darbuotojo.

MAŽOSIOS LIETUVOS GENOCIDAS

Jonas Dainauskas

(Pradžia „Dirvos“ birželio 2 d. laidoje)

III.

Visi žmonės, net ligotieji, buvo išmesti iš vežimų. Visa jų manta buvo išdraskyta, apiplėšta, arkliai iškinkyti, o vežimai buvo nustumti nuo skardžio žemyn ir sudaužyti. Nepaisydami tų bėglių būrio, rusai čia pat, pradėjo masinį ir sadistinių moterų prievartavimą, moterų įvairiausio amžiaus ir nežiūrint į tai ar jos vokiškai, lenkiškai, rusiškai ar lietuviškai šaukėsi pasigailėjimo. Ten pakelės grioviuose buvo pilna išprievartautų moterų, baisiai sužalotų lavonų. Johannishoe vietovėje apie šimtas rusų kareivių išprievartavo ir nužudė motiną bei tris dukteris, kurių vyriausia buvo kokių 12, o jauniausia kokių 8-rių. Renschen-dorfe 16 pabėgėlių iš Goldapės (15 moterų ir vienas senas vyras) rusų karių buvo susodinti ratu ant žemės ir iš automatinių

pistoletų sušaudyti. Tame pat kaime du rusai kariai įsiveržė į vieną butą ir puolę prievartauti 14 ir 16 metų mergaites, jų tėvą bandžiusį jas užstoti, nušovė, ištaškydami smegenis. Vasario 1 d., prie Drigelsdorf'o, surinkęs 32 žmonių, daugumoje pabėgėlių, rusų 12-15 karių dalinys, karininko vadovaujamas, sustatęs tuos sulaikytuosius pakelės griovyje, čia pat visus sušaudė. Veik visuomet nužudytų vyrų batai ir net kojinės buvo žudytojų paimami sau.

Daugumas grąžinamų bėglių vilkstinių žmonių buvo suvaryti į stovyklas, darbo komandas, rusų karinių vienetų „vergų“ stovyklas. Taip, Gir-davos (Gerdauen, dabar Železnovodsk) apskrityje buvo sudaryta vien moterų komanda žuvusiems laidoti. Pirmą dieną jos palaidojo 17 pasikorusių

W. Churchill, H. Truman ir J. Stalin 1945 m. rugpjūčio 2 d. po Potsdamo konferencijos atsisveikina sutarę, kad Karaliaučiaus ir jo srities „galutiniai teritoriniai klausimai bus sprendžiami taikos konferencijoje“, kurios niekada dar nebuvo.

RENGINIŲ KALENDORIUS

RUGPJŪČIO 9 d., sekmadienį, Šv. Jurgio parapijos metinė gegužinė ir sugrįžtuvės – parapijos sodyboje po 10:30 v.r. šv. Mišių.

SPALIO 10 d., šeštadienį Šv. Jurgio parapijos uždarymo pokylis Lietuvių namuose.

**AL TAUTINĖS s-gos Tarybos narei
ir mūsų skyriaus mielai talkininkei**

A.† A. BRONEI PAPLĖNIENEI- MIKLIENEI

Amžinybėn iškeliavus, dukras AUKSE su vyru RIMU VAIČAIČIAIS ir RŪTĄ su vyru ANDRIUM PUŽAUSKAIS ir jų šeimas, bei kitus gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

*St. Peterburgo, FL
Tautininkai*

Labai laukiam

NAUJŲ *DIRVOS* SKAITYTOJŲ

Visi išeivijos lietuviškieji laikraščiai susirūpinę, kad metai iš metų prenumeratorių skaičius mažėja. Vyresnieji pamažu išmiršta, akių ir kitų sunkių ligų kankinami nebegali skaityti, o jaunieji, kad ir labai raginami, nuo lietuviško laikraščio tolsta.

Sunkiau ir sunkiau su naujų, pajėgių bendradarbių telkimu. Sunkiau ir su redaktorinio darbo mokančių suradimu.

Lietuviškieji laikraščiai vien iš prenumeratos mokesčių išsiversti negali. Skelbimų, kurie išlaidos šio krašto angliškuosius laikraščius, tautybių leidiniai mažiau begauna. *Dirvai* tik nuolatinių skaitytojų siunčiamos aukos padeda galą su galu sudurti ir laukti kas bus kitais metais.

Vilties Draugijos valdyba – *Dirvos* leidėjai visas tas bėdas apsvarsčiusi nutarė, nuo dabar iki 2009 m. lapkričio 1 d. pravesti naujų skaitytojų telkimo vajų.

Nauji skaitytojai, kurie patys užsisakys ar artimieji jiems užsakys, *Dirvą* ir sumokės prenumeratą už pirmus metus II-os klasės paštu JAV siunčiamą *Dirvą* moka tik 40 dol. I-os klasės paštu JAV ir Kanadoje moka 57 dol.

Mieli, ilgamečiai *Dirvos* skaitytojai, rėmėjai ir lietuviškos spaudos mylėtojai, talkinkite mums. Užprenumeruokite *Dirvą* savo artimiesiems ne tik čia, Amerikoje, bet ir Lietuvoje ar kur kitur gyvenantiems oro paštu 95 dol. pirmiems metams.

Taip, bendromis jėgomis, per ilgesnį laiką, gal sutelksime kelis šimtus naujų *Dirvos* skaitytojų ir tuo žymiai palengvinsime *Dirvos* tolimesnį leidimą. Padėkite mums tą *Dirvos* stiprinimą atlikti be dejavimų ir verkimo, o su geros pagalbos draugiška talka.

Čia, šio pranešimo pabaigoje, spausdiname atkarpą, kurią lengva iškirti, užpildyti ir mums atsiųsti.

Dirvos leidėjai

Pavardeivardas _____

Nr. ir gatvė _____

Miestas _____ Valstybė _____ Zip _____

Tel. numeris _____

V. KUDIRKA – „TAUTIŠKOS GIESMĖS“ VARPINĖS PAPĖDĖJE

Vilnius, birželio 22 d. Sostinės Vinco Kudirkos aikštėje priešais stilizuotą varpinę ant postamento užkelta daktaro Vinco Kudirkos skulptūra. Beveik keturių metrų aukščio bronzinė skulptūra uždengta baltu audeklu iki iškilmingo paminklo atidengimo liepos 5-osios vakarą, kai Valstybės dienos išvakarėse Lietuvos ir viso pasaulio lietuviai giedos V. Kudirkos „Tautišką giesmę“ - Lietuvos himną.

„Pagaliau sulaukėme, džiaugsmas nepaprastas, labai pakili nuotaika po dešimties metų nuo pačios idėjos gimimo iki jos įgyvendinimo. Iš pradžių atrodė, kad tai visiškai nerealu, žmonės mus donkichotais vadino. Labai simboliška, kad minint Lietuvos tūkstantmetį paminklas bus atidengtas“, - Eltai sakė Labdaros ir paramos fondo V. Kudirkos vadui įamžinti steigėjų pirmininkas profesorius habil. dr. Gintautas Česnys.

Skulptoriaus Arūno Sakalausko sukurtas paminklas turėjo būti atidengtas pernai, minint V. Kudirkos 150 metų jubiliejų, tačiau skulptūros montavimo ir oficialaus paminklo atidengimo išklmės atidėtos dėl užtrukusio V. Kudirkos skulptūros gamybos proceso. Nuo praėjusių metų V. Kudirkos aikštėje stovėjo

12,5 m aukščio žaliojo granito obeliskas, primenantis stilizuotą varpinę su stikle įrašytais Lietuvos himno - „Tautiškos giesmės“ žodžiais. „Tačiau meninio, kūrybinio proceso nepareguliuosi. Mes mynėme skulptoriui ant kulnų, bet jis labai atsakingai žiūrėjo į savo darbą, nes tai įpareigoja V. Kudirkos asmenybę. Todėl pykti negalėjome. Labai norėjome, kad paminklas būtų atidengtas V. Kudirkos jubiliejaus proga, bet taip neišėjo. Manau, kad Lietuvos Tūkstantmetis irgi labai gera proga, nes V. Kudirka - viena iš ryškiausių Lietuvos tūkstantmečio figūrų. Be to, šįmet minimas V. Kudirkos leisto laikraščio „Varpas“ 120-metis, o tai irgi yra valstybės masto įvykis“, - kalbėjo prof. G. Česnys.

Liepos 5-osios vakarą, 21 valandą, atidengus V. Kudirkos skulptūrą lazeris apšvies Lietuvos himno žodžius, nuo postamento bus paleistos vandens kaskados, o visi susirinkusieji giedos „Tautišką giesmę“.

Paminklo iniciatoriai ir statytojai pažymi, kad vienoje iš pagrindinių sostinės aikščių iškilo Lietuvai ir jos tautai reikšmingas didingas paminklas. Mat carinės Rusijos laikais čia, prie buvusių kapinių, stovėjo stačiatikių koplytėlė,

PAŽAISLIO VIENUOLYNUI – BEVEIK 4 MILIJONAI LITŲ PARAMOS

Pažaislio kamaldulių vienuolynas ansamblio pritaikymui kultūriniam turizmui bei infrastruktūros, būtinos kokybiškų viešųjų paslaugų tiekimui, sukūrimui, gaus 1 mln. 127 tūkst. eurų (per 3 mln. 888 tūkst. litų) paramos.

895,903 eurų sudarys Europos ekonominės erdvės (EEE) finansinio mechanizmo lėšos, 169,019 eurų – Lietuvos Respublikos biudžeto lėšos. 62 tūkst. eurų projektui įgyvendinti skirs Lietuvos Šv. Kazimiero seserų kongregacija, pranešė Centrinė projektų valdymo agentūra (CPVA).

Tai numatančią sutartį pa-

sirašė Pažaislio kultūros ir turizmo centras, Finansų ministerija ir CPVA.

Kauno marių šiaurės-vakariniame krante esantį Pažaislio vienuolyno ansamblį sudaro Švenčiausiosios Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčia su vienuolynu.

Unikalūs Šiaurės Europoje baroko ansamblis Lietuvos didžiojo kanclerio Kristupo Zigmanto Paco lėšomis pradėtas statyti 1667 metais, o pašventintas 1712 metais.

Iš pradžių jame gyveno kamaldulių ordino vienuoliai, o 1832 metais carinė valdžia ansamblį atidavė

DIRVAI AUKOJO

J.Bernot, Union NJ.....	30
L.Jurskis, Fair Haven, NJ.....	25
J.Maurukas, S. Pasadena, FL	22
P.Morkūnas, Naples, FL.....	20
V.Apanius, Chesterland, OH.....	15
R.Svainauskas, Studio City, CA..	12
B.Gedvilienė, Willoughby OH....	10
A. Vytuvis, Woodhaven, NY.....	10
P.Karasas, New Britain, CT 5	

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

planuota statyti paminklą poetui Adomui Mickevičiui, o sovietmečiu stovėjo paminklas generolui Ivanui Černiachovskiui.

Nors tiksli didingo paminklo Lietuvos himnui ir V. Kudirkai sukūrimo ir pastatymo suma neivardijama, teigiama, kad ji prilygstanti per Naujuosius metus sostinėje į dangų paleistų fejerverkų kainai.

Tikimasi, kad dėl sudėtingos paminklo įrangos galimi techniniai nesklandumai, chuliganų elgesys, dėl kurių būgštauta spaudoje, bus pataisomas dalykas, tačiau daugiausia nerimo statytojams kelia V. Kudirkos aikštėje pramogaujantys riedutininkai, išigudrinę važinėti net paminklo rausvojo granito postamento nuožulniaja plokštuma.

stačiatikių vienuoliams. Nuo 1920 metų čia gyveno kazi-merietės. Per sovietmečio okupaciją ansamblis buvo paverstas senelių globos namais, psichiatrine ligonine, vėliau perduotas M. K. Čiurlionio muziejui. Atkūrus nepriklausomybę vienuolynas grąžintas šv.Kazimiero kongregacijai.

Druskininkuose prasideda septintą kartą rengiamas menų festivalis „Druskininkų vasara su M. K. Čiurlioniu“. Birželio 27 - rugsėjo 22 dienomis vyksiantį festivalį rengiantys Lietuvos muzikų rėmimo fondas ir Druskininkų savivaldybė kviečia į 40 renginių

PRELATUS EDMUNDAS J. PUTRIMAS

**Lietuvos vyskų konferencijos (LVK) delegatas
užsienio lietuvių katalikų sielovadai**

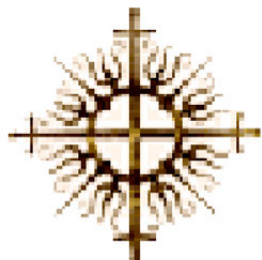
1 Resurrection Road, Toronto, ON M9A 5G1, CANADA
tel: (+1) 416 - 233 -7819 ♦ faks: (+1) 416 - 233 -5765
el. paštas: putrimas@sielovada.org ♦ Interneto svetainė: www.sielovada.org

Visi kviečiami dalyvauti

Šv. Mišiose, skirtos užsienio lietuviams š.m. liepos 5, sekmadienį, 12.30 v.p.p. Vilniaus arkikatedroje.

(Šv. Mišios bus transliuojamos per Lietuvos radiją) arba Didžiuose Žemaičių Kalvarijos atlatduose Žemaičių Kalvarijoje, Žemaitijoje š.m. liepos 5, sekmadienį, 12.00 v.p.p. (suma).

Po sumos vyks iškilminga procesija į Kryžiaus kelio kalną (platesnė informacija www.zemaičiuikalvarija.lt).

PRASIDĖJO PASAULIO LIETUVIŲ SPORTO ŽAIDYNĖS

Vilnius, birželio 27 (ELTA). Vilniuje prasidėjusiose VIII pasaulio lietuvių sporto žaidynių varžybose dalyvauja 2 tūkst. sportininkų iš 17-os šalių.

Birželio 25 d. prie Kūno kultūros ir sporto departamento (KKSD) buvo pakeltos Lietuvos, KKSD ir žaidynių vėliavos bei pasodintas Lietuvos tūkstantmečio ažuolas pasaulio lietuvių sportui atminti.

Vėliavas pakėlė pirmasis nepriklausomos Lietuvos olimpinis čempionas disko metikas Romas Ubartas, jaunas disko metikas Andrius Gudžius bei visų pasaulio lietuvių sporto žaidynių dalyvis australas Stasys Šutas. Lietuvos himną sugiedojo operos solistė Aušra Liutkutė.

„Tikiu, kad žaidynių dvasia bus tokia pat, kaip ir anksčiau vykusiose. Pasaulio lietuvių draugystė dar nėra užgesusi“, – sakė Australijos delegacijos vadovas Antanas Laukaitis.

Po ketverių metų per-

traukos lietuvių iš įvairių pasaulio šalių sukviestųjų žaidynių varžybos vyks tris dienas. Žaidynės, kuriose gali dalyvauti įvairaus amžiaus lietuviai neprofesionalūs sportininkai, taps dar vienu Lietuvos vardo tūkstantmečio paminėjimo bei programos „Vilnius – „Europos kultūros sostinė 2009“ akcentu.

Žaidynėse dalyvauja 16-os užsienio šalių atstovai: Airijos, Australijos, Baltarusijos, Didžiosios Britanijos, Estijos, Ispanijos, JAV, Kanados, Latvijos, Lenkijos, Liuksemburgo, Naujosios Zelandijos, Pakistano, Prancūzijos, Rusijos ir Vokietijos.

Į varžybas dar ketino atvykti JAE, Kazachstanas ir Kuveito atstovai, tačiau neseniai paaiškėjo, kad jų žaidynėse nebus.

Pasaulio lietuvių sporto žaidynėse, kurios mūsų šalyje vyks penktą kartą, gausiausios delegacijos iš užsienio bus JAV, Kanados, Baltarusijos ir Rusijos.

Žaidynių atidarymas įvyko birželio 27 d. Vilniaus Kalnų parke. Žaidynių aukurą uždegė Sidnėjaus olimpiinių žaidynių čempionė šaulė Daina Gudžinevičiūtė. Prieš tai vyko žaidynių dalyvių eiseną iš Katedros aikštės į Kalnų parką.

Į žaidynių programą įtrauktos 26 sporto šakų skirtingų amžiaus grupių varžybos. Kalnų slidinėjimo varžybos surengtos kovo pabaigoje JAV.

VIII pasaulio lietuvių sporto žaidynės globoja Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus, kuris buvo II pasaulio lietuvių žaidynių, vykusių 1983 metais Čikagoje (JAV), organizacinio komiteto pirmininkas. VIII pasaulio lietuvių sporto žaidynių tikslas – tęsti tautinio bendravimo, jauniosios lietuvių kartos lietuviybės išsaugojimo tradiciją ir kartu pažymėti Lietuvos vardo paminėjimo 1000-metį.

Pirmosios pasaulio lietuvių sporto žaidynės vyko Toronte (Kanada). 1988 metais žaidynės buvo surengtos Adelaidėje (Australija), o Lietuvoje žaidynės vyko 1991, 1995, 1998 ir 2005 metais.

PASAULIO ČEMPIONĖ

Sankt Peterburge vykusiam pasaulio kiokušin karatė čempionate Margarita Čiuplytė svorio kategorijoje virš 65 kg iškovojo aukso medalį. Finale birželio 21 d. 24-erių metų lietuvė įveikė rumunę Vivianą Alexandrą Chirilą.

Pirmojoje kovoje M. Čiuplytė nugalėjo rusę Olgą Nosulį, ketvirtfinalyje įveikė japonę Emi Shoguchi, o pusfinalyje šventę pergalę prieš Graikijos atstovę

Lietuvos krepšinio legenda Šarūnas Marčiulionis, baigęs žurnalistiką, Washington, DC, vykusių išskilimų metu buvo apdovanotas „Už nuopelnus Baltijos valstybių sportui“ specialiu žymeniu. Tai JAV ir Baltijos valstybių fondo šių metų laureatas.

K. VASILIAUSKAS KETVIRTAJAME ČEMPIONATO ETAPE - AŠTUNTAS

Birželio 21 d. „Formulės-2“ automobilių lenktynių čempionato ketvirtajame etape Brno (Čekija) sekmadienį lietuvis Kazimieras Vasiliauskas užėmė aštuntą vietą ir pelnė vieną įskaitinį tašką.

Nugalėjo Ispanijos atstovas Andy Soucek. Jis 14 ratų po 5,4030 km nuvažiavo per 30 min. 43,788 sek. (vid. greitis – 147,69 km/h). Iš 18-osios pozicijos startavęs K. Vasiliauskas nuo nugalėtojo atsiliko 18,864 sek.

Trečiąjį etapą birželio

Carolleen Brix.

Svorio kategorijoje iki 60 kg Inga Mikštaitė pelnė bronzos apdovanojimą. Pusfinalyje Inga pralaimėjo japonai Misaki Sato, bet kovoje dėl trečiosios vietos įveikė vengrę Csehę Szepesį.

20 d. laimėjo italas Mirko Bortolotti. Jis 22 ratus įveikė per 42 min. 32,103 sek. (vid. greitis – 167,67 km/h).

Iš 14-osios pozicijos startavęs K. Vasiliauskas lenktynių nebaigė. Jis šeštajame rate patyrė avariją.

Po keturių etapų pirmąja M. Bortolotti. Jis turi 21 tašką. Antrąją vietą užima kanadietis Robert Wickens, surinkęs 20 taškų. Trečiąją vietą su 16 taškų užima rusas Michail Aliošin.

K. Vasiliauskas su 7 taškais tarp 17 klasifikuotų lenktynininkų yra dešimtas.

Penktasis ir šeštasis etapai vyko birželio 27-28 dienomis Belgijoje.

„Formulės-2“ čempionatą, kuris baigsis lapkričio 1 dieną, sudaro 16 etapų. **LGITIC**

JAKUBS AND SON
Laidojimo įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, teikianti jaukią atmosferą rūdiesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :
Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJŲ SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)

P.S. TIRE Inc.
Complete Front End Service

216 481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts
Mufflers, Lube oil and Filter
Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN
Mon. – Fri.: 8 am to 6 pm 866 E. 200th St.
Sat.: 8 am to 4 pm Cleveland, OH 44119

Jeigu planuojate pirkti arba parduoti namą, prieš priimdami galutinį sprendimą apsilankykite šiose interneto svetainėse, arba paskambinkit

LINUI MULIOLIUI - 216-387-3204
linas@fixlerrealty.com

www.ClevelandHousingMarket.com
www.LyndhurstOhioHomes.com
www.Euclid-Homes.com
www.Richmond-Heights-Homes.com
www.MayfieldHomes.net
www.Pepper-Pike-Homes.com
www.SouthEuclidHomes.com
www.Beachwood-Ohio-Homes.com
www.FixlerRealty.com

Fixler Realty Group, Inc.
Linas Muliolis - Mob. Tel. - 216-387-3204